

Betænkning

over

- I. forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender,
 II. forslag til lov om ændring af lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede.
 (Vedrørende forsorgens administration m. v.),
 III. forslag til lov om ændring af lov om revalidering.
 (Vedrørende den centrale administration m. v.) og
 IV. forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg.
 (Vedrørende den lokale og centrale administration).

(Afgivet af socialudvalget den 5. maj 1970).

Udvalget har i 18 møder behandlet lovforslagene og herunder haft 5 samråd med socialministeren, der har besvaret en række skriftlige spørgsmål, stillet af udvalget.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Bymæssige Kommuner,
 Dansk Socialrådgiverforening,
 De samvirkende Centralforeninger af Sygekasser i Danmark,
 De samvirkende Kommunalforeninger i Danmark,
 Den danske Købstadforening,
 400 sygekassemedlemmer i Middelfart storkommune,
 Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg,
 Fællesudvalget vedr. den fremtidige østjyske amtskommune,
 overlæge Egill Jensen, alko-ambulatoriet,
 Landsforeningen Ernesvages Vel,
 LO, Landsorganisationen i Danmark,
 Ida Olesen, ledende socialrådgiver ved alko-ambulatoriet,
 Organisationer for åndssvageforsorgens pædagoggrupper,
 Svend Skyum-Nielsen, indenrigsministeriets konsulent i alkoholspørgsmål.

Disse henvendelser samt nogle af de af socialministeren afgivne svar på udvalgets skriftlige spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen.

Ad I. forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.

Det fremgår af en række af lovforslagets bestemmelser, at det i væsentlig udstrækning bygger på det synspunkt, at der bør være en nær sammenhæng mellem social- og sundhedsvæsenet. På baggrund heraf har udvalget bl. a. i et samråd med socialministeren drøftet, om social- og sundhedsvæsenet på længere sigt bør henlægges under samme minister. Det kan næppe udelukkes, at udviklingen vil gøre ændringer i fordelingen af de centrale myndigheders opgaver på det sociale og sundhedsmæssige område ønskelige. Særlig hos kommuner og amtskommuner, som skal betjenes af centraladministrationen på disse områder, vil der kunne vise sig et ønske om kun at skulle henvende sig til én enkelt styrelse og ét enkelt ministerium i sundhedsmæssige og dermed sammenhørende sociale anliggender. Udvalget udtaler sin tilfredshed med, at det foreliggende lovforslag ikke foregriber mu-

ligheden for sådanne ændringer. Udvalget anbefaler, at der arbejdes videre med spørgsmålet.

Udvalget har drøftet den særstilling, København og Frederiksberg kommuner er tillagt i lovforslaget i overensstemmelse med den kommunale lovgivning. Vedrørende Københavns kommune er det i § 1, stk. 2, fastsat, at bestemmelserne om den kommunale virksomhed ikke vedrører denne, medens der i § 19, for så vidt angår Frederiksberg kommune, er gjort den afvigelse, at tilsynsfunktionerne over for denne kommune er tillagt socialministeren, respektive indenrigsministeren, og ikke amtsrådet, eftersom Frederiksberg kommune ikke indgår i nogen amtskommune.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at særreglerne for Københavns kommunes vedkommende må ses i sammenhæng med, at der på en række områder gælder særlige regler for Københavns kommune vedrørende styrelsen af anliggender efter den sociale lovgivning, og at lov nr. 223 af 31. maj 1968 om kommunernes styrelse, der er trådt i kraft den 1. april 1970, ikke gælder for Københavns kommune. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslaget, at det er regeringens hensigt senere at søge de for Københavns kommune gældende regler tilpasset efter de grundprincipper, der i øvrigt danner basis for lovforslaget. Det er i forbindelse hermed oplyst, at en under Københavns kommune nedsat kommission arbejder med strukturproblemer på socialforvaltningens område i hovedstaden.

Udvalget har endvidere drøftet bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 1, hvoraf det bl. a. fremgår, at kommunalbestyrelsen udarbejder forslag til regulativ for kommunens sociale og sundhedsmæssige forvaltning, hvilket forslag skal godkendes af amtsrådet. Udvalget har i sine overvejelser inddraget et af de primærkommunale organisationer (jfr. bilag 1) fremsat ønske om, at bestemmelsen skulle udgå, hvilket man fra kommunal side har motiveret med, at bestemmelsen tilsigter en uønskværdig detaljeret regulering af den enkelte kommunes opbygning af sin interne organisation.

Udvalget skal heroverfor fremhæve det i bemærkningerne til lovforslaget anførte, hvorefter der med denne bestemmelse ikke er tænkt på regler af egentlig styrelsesmæs-

sig karakter, idet sådanne regler forudsættes indarbejdet i kommunens almindelige styrelsesvedtægt, der godkendes af indenrigsministeriet i henhold til lov om kommunernes styrelse. Der nævnes endvidere en række forhold, som det kan være naturligt at regulere ved det omhandlede forvaltningsregulativ, således eventuel inddeling af den i lovforslagets § 9 omhandlede social- og sundhedsforvaltning i visse større forvaltningsenheder, vigtigere retningslinjer for publikumsbetjeningen, den administrative udformning af lovpligtige ordninger som husmoderafløsning, hjemmehjælp og hjemmesygepleje samt social- og sundhedsforvaltningens samvirke med andre organer, der virker på social- og sundhedsområdet eller andre områder af væsentlig betydning for dette. Det tilsigtes således ikke ved regulativerne at gribe ind i kommunernes interne kompetence- eller personaleforhold, ligesom det forudsættes, at der optages forhandling mellem socialministeriet og de kommunale organisationer om vejledende retningslinjer for udformningen af regulativerne.

På baggrund af dette ser udvalget ingen risiko for, at bestemmelsen skal få de virkninger, de primærkommunale organisationer har vendt sig imod. Udvalget finder i denne forbindelse anledning til at understrege, at såvel regulativerne som den i lovforslagets § 11 omhandlede planlægning må tillægges betydelig vægt i retning af at sikre den fornødne ensartethed med hensyn til social- og sundhedsvæsenets udbygning.

Med henblik på regulativerne skal det dog understreges, at disse ikke bør kunne opfattes på en sådan måde, at de kommer til at danne hindring for en udbygning af en kommunes aktivitet på det sociale og sundhedsmæssige område, som må anses for naturlig på baggrund af de lokale forhold.

Fra Landsorganisationen i Danmark har udvalget modtaget en henvendelse (bilag nr. 2), hvori der gives udtryk for ønsket om en ændring af lovforslagets § 6, ifølge hvilken det sociale udvalgs forretningsområde omfatter kommunens sociale, sundhedsmæssige og arbejdsmarkedsmæssige anliggender. Landsorganisationen har henstillet, at de sidstnævnte anliggender ikke medtages i bestemmelsen.

Udvalget har anmodet ministeren om at supplere de i lovforslaget indeholdte be-

mærkninger til § 6 samt anmodet ministeren om at redegøre for sin stilling til indholdet af henvendelsen.

Ministeren har som supplement til lovforslagets bemærkninger anført følgende:

De sociale opgaver i en kommune afhænger for en stor del af de arbejdsmarkeds-mæssige forhold i området. Det må derfor være en vigtig opgave for det sociale udvalg at tilpasse det sociale apparat, der stilles til rådighed for kommunens beboere — f. eks. antallet af pladser i vuggestuer, børnehaver, fritidshjem m. v. — efter de ændringer i behovet, som skyldes ændringer på arbejdsmarkedet. Ved bedømmelsen af betydningen af denne opgave må det tages i betragtning, at mærkbare ændringer i arbejdsmarkedsforholdene inden for et bysamfund eller en landsdel antagelig vil blive hyppigere i de kommende år, idet der dels må forventes betydelige forskydninger i forholdet mellem de traditionelle erhvervsgrænes betydning, dels må ventes at opstå nye former for beskæftigelse. Endvidere må man regne med, at en relativ hurtig oprettelse og nedlæggelse af store arbejdspladser — f. eks. i forbindelse med omfattende vej- og broarbejder eller andre entreprenørarbejder eller som følge af konjunktursvingninger — vil komme til at præge arbejdsmarkedet i fremtiden.

Det vil derfor i fremtiden få stigende betydning, at det sociale udvalg ved administrationen af de sociale og sundhedsmæssige foranstaltninger og ved planlægning af nye foranstaltninger og institutioner nøje følger udviklingen på arbejdsmarkedet og herunder samarbejder med de administrative myndigheder på arbejdsmarkedsområdet.

Med hensyn til sin stilling til indholdet af henvendelsen har ministeren henvist til det ovenfor anførte og i forbindelse hermed fremhævet, at der — overensstemmende med det i lovforslagets bemærkninger til § 6 anførte — ikke ved forslaget vil blive tillagt kommunerne nye opgaver inden for arbejdsformidlingen, idet de herhenhørende spørgsmål forudsættes fremdeles varetaget af den offentlige arbejdsformidling.

På baggrund af det anførte har udvalget efter en indgående drøftelse ikke fundet anledning til at fremsætte ændringsforslag.

I tilslutning til lovforslagets § 6 bemærkes

endvidere, at boligsikringsordningen efter de for udvalget foreliggende oplysninger i betydeligt omfang må skønnes administreret af socialudvalgene, hvilket må anses for hensigtsmæssigt som et led i bestræbelserne for at undgå dobbelt administration.

Ifølge bestemmelsen i lovforslagets § 7 skal der i hver kommune af kommunalbestyrelsen nedsættes et børne- og ungdomsværn på 5 eller 7 medlemmer til forvaltning af de anliggender vedrørende børn og unge, der ved lovgivningen særligt henlægges til værnet. Et flertal af medlemmerne skal udpeges blandt medlemmer af kommunalbestyrelsen, medens der til de øvrige pladser i værnet også kan udpeges andre beboere i kommunen, for så vidt de pågældende er valgbare til kommunalbestyrelsen og må antages at have indsigt i børne- og ungdomsforsorg. Formanden for og yderligere mindst 1 medlem af det sociale udvalg skal vælges til medlemmer af værnet, og formanden for det sociale udvalg er tillige formand for værnet, hvis han ønsker det. Værnets formand og næstformand skal være medlemmer af det sociale udvalg. Som det vil fremgå af det umiddelbart nedenfor anførte, er denne bestemmelse en ændring i forhold til gældende lov, hvilket medfører, at de efter kommunevalget i marts 1970 konstituerede børne- og ungdomsværn må konstitueres på ny ved lovens ikrafttræden.

Udvalgets drøftelser i forbindelse med lovforslagets § 7 har været koncentreret om spørgsmålet, hvorvidt man bør opretholde en bestemmelse svarende til den gældende lovs § 8. Ifølge denne sidstnævnte bestemmelse skal det sociale udvalgs formand vælges som medlem af børne- og ungdomsværnet, der består af 5 eller 7 medlemmer og et tilsvarende antal suppleanter. De øvrige medlemmer og suppleanterne vælges af kommunalbestyrelsen blandt beboere i kommunen, der må antages at have indsigt i børne- og ungdomsforsorg, og som er valgbare til kommunalbestyrelsen. Det er endvidere fastsat i bestemmelsen, at værnet skal bestå af både mænd og kvinder.

Af de bemærkninger, som i lovforslaget ledsager § 7, og som gengiver en del af socialreformkommissionens overvejelser, fremgår bl. a., at børne- og ungdomsværnet alene skal beskæftige sig med sager vedrørende enkelte børn og unge, hvorimod de

generelle opgaver vedrørende børn og unges opvækstvilkår i kommunen bør behandles som et led, der ikke kan udskilles af kommunens indsats for beboernes velfærd, hvorfor disse opgaver ikke bør henlægges til børne- og ungdomsværnet, men til de sociale udvalg. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at socialreformkommissionen, der fortsætter sine overvejelser af, hvorledes børne- og ungdomsforsorgen på længere sigt bør administreres, havde stillet forslag om, at børne- og ungdomsværnet skulle sammensættes udelukkende af medlemmer af kommunalbestyrelsen. Regeringen har dog fundet det betænkeligt allerede med virkning pr. 1. juli 1970 at udelukke muligheden for, at der som medlemmer af børne- og ungdomsværnet indvælges personer uden for kommunalbestyrelsens medlemskreds med særlig indsigt i og interesse for børne- og ungdomsforsorg. Det bør endvidere fremhæves, at børne- og ungdomsværnets selvstændige beføjelse til at yde økonomisk hjælp i henhold til § 27, stk. 2, i lov om børne- og ungdomsforsorg opretholdes.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialdemokratiets medlemmer) finder, at de foreslåede regler knytter forbindelsen til den hidtidige tradition i børne- og ungdomsforsorgen. Samtidig danner de foreslåede regler, navnlig ved henlæggelsen af de generelle opgaver til det sociale udvalg, en indledning til udbygningen af et mere integreret og familierettet socialt arbejde i kommunerne.

Flertallet finder endvidere, at lovforslaget sikrer en alsidig sammensætning af børne- og ungdomsværnet, som må anses for meget betydningsfuld, i hvilken forbindelse bemærkes, at bestemmelsen må forventes at blive administreret således, at såvel mænd som kvinder får sæde i værnet, uanset at dette ikke er udtrykkeligt krævet, således som det er tilfældet i den gældende lov. En sådan praksis må efter flertallets opfattelse anses for overordentlig værdifuld.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) tillægger det afgørende betydning, at der ved valg af medlemmer til værnet kan tages særlige hensyn i den udstrækning, som det er tilfældet efter den gældende bestemmelse, der må anses for at

have virket tilfredsstillende. Mindretallet har derfor stillet ændringsforslag nr. 1, hvorefter § 7 affattes således, at værnet får en sammensætning, svarende til den gældende lovs ordning. Der henvises i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager ændringsforslaget.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ønsker at udtale, at debatten i udvalget om og ministerens besvarelse af spørgsmålene vedrørende de såkaldt „indsigtsfulde“s deltagelse i børne- og ungdomsværnet ikke har kunnet tilfredsstillende mindretallet. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 7, at de opgaver, der forventes løst af de nye børne- og ungdomsværn, er sager vedrørende enkeltpersoner — altså egentlige behandlingsopgaver, — og på denne baggrund synes det umiddelbart nedenfor anførte om betydningen af kursusvirksomhed ikke at være garanti nok for, at den enkelte borger virkelig får en fagligt forsvarlig behandling, hvorved selv sagt først og fremmest tænkes på de vanskelige tilfælde. Naturligvis må nævnets afgørelser forventes truffet efter indstilling fra fagligt kvalificeret personale, men netop det forhold synes at rimeliggøre, at dette personale sikres mulighed for at følge sagen helt til tops gennem sæde i værnet, hvorved politikerne (der samtidig har sæde i det sociale udvalg) kunne tænkes at sikre den ønskede koordination med kommunens øvrige sociale arbejde.

Udvalget må i forbindelse med § 7 understrege betydningen af kursusvirksomhed m. v. for såvel personale som folkevalgte, der varetager de her omhandlede opgaver. En udbygning heraf må anses for påkrævet.

Ifølge lovforslagets § 9 oprettes der i hver kommune en særlig forvaltning for de anliggender, der er henlagt til det sociale udvalg og til børne- og ungdomsværnet. De primærkommunale organisationer (jfr. bilag 1) har over for udvalget kritiseret denne bestemmelse, som frygtes at afskære kommunerne fra at foretage den tilrettelæggelse af kommunens samlede forvaltning, der til enhver tid må forekomme mest hensigtsmæssig, hvorfor organisationerne har henstillet, at bestemmelsen ændres til kun at foreskrive disse anliggenders henlæggelse til en særlig afdeling i den kommunale forvaltning. Ud-

Bet. o. lovf. om styrelse af sociale anliggender m. m.

valget har drøftet dette spørgsmål med socialministeren, der herunder har tilkendegivet, at bestemmelsen tilsigter, at der oprettes én samlet forvaltning, der både varetager de anliggender, der hører under det i § 6 omhandlede udvalg, og de anliggender, der hører under børne- og ungdomsværnet. Ministeren har samtidig givet udtryk for, at det ikke med bestemmelsen har været tilsigtet at pålægge kommunerne at oprette særskilt kasse- og regnskabsvæsen for den her omhandlede forvaltning.

På baggrund af bl. a. bestemmelserne i §§ 10, 11 og 17, stk. 2, har udvalget indgående drøftet spørgsmålet om samarbejdet mellem amtsrådene og kommunalbestyrelserne og omfanget af det tilsyn, de førstnævnte skal udøve.

For så vidt angår dette sidstnævnte spørgsmål, som er omhandlet i § 10, henvises til socialministerens svar på udvalgets spørgsmål 1. Det fremgår bl. a. heraf, at der bliver tale om mere almindelige vurderinger ud fra visse normer.

For så vidt angår spørgsmålet om samarbejdet på planlægningsområdet, har udvalget med socialministeren i et samråd drøftet en ændring af formuleringen af § 11, som er blevet kritiseret af de primærkommunale organisationer. Socialministeren har herefter stillet ændringsforslag nr. 2, som indebærer, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at fremkomme med et oplæg til brug ved forhandlingerne med amtsrådet.

Denne præcisering af gangen i samarbejdet understreger primærkommunernes aktive rolle i samspillet med amtsrådet på et felt, som har stor betydning for opnåelse af en høj standard, ikke alene inden for det enkelte amt, men også for landet som helhed.

Det fremgår af lovforslagets § 11, stk. 2, at den omhandlede udbygningsplan skal optages til revision med højst 5 års mellemrum. Udvalget har, således som det fremgår af det i bilaget optrykte spørgsmål 3, beskæftiget sig med problemet vedrørende planernes revision og finder anledning til at understrege, at overvejelserne vedrørende revisionen bør påbegyndes i så god tid, at usikkerhed i dispositioner ved overgang fra én femårsperiode til en anden undgås. Udvalget finder, at der allerede 2 år før revi-

sionstidspunktet bør være taget stilling til hovedlinjerne i revisionen.

Udvalget har overvejet spørgsmålet om afgrænsningen mellem de opgaver, der efter lovforslaget varetages af kommunens social- og sundhedsforvaltning og af amtskommunens socialcenter.

Udvalget finder, at der herved må tages hensyn til, at social- og sundhedsforvaltningen i en stor kommune eventuelt vil kunne råde over sagkyndig bistand af lægelig, pædagogisk eller anden art, som en mindre kommune ikke kan råde over.

Dette vil kunne få betydning i sådanne tilfælde, hvor en afgørelse, der skal træffes af de kommunale social- og sundhedsmyndigheder, forudsætter sagkyndig bistand. I sådanne tilfælde bør der være mulighed for, at en kommune støtter sig til sin egen sagkyndige bistand i det omfang, den råder over lige så kvalificeret sagkundskab som socialcentret, medens andre kommuner i tilsvarende tilfælde hovedsagelig støtter sig til bistand knyttet til socialcentret.

Noget tilsvarende gør sig gældende ved forberedelse af sager om pension og revalideringsforanstaltninger til forelæggelse for revaliderings- og pensionsnævnet. Også i disse tilfælde må der være en vis mulighed for, at socialcentrets sagkyndige bistand på tilsvarende måde begrænses, når vedkommende kommunes social- og sundhedsforvaltning gennem sagkyndiges erklæringer har tilvejebragt et grundlag for revaliderings- og pensionsnævnets stillingtagen til sagen.

Udvalget lægger her vægt på, at de sagkyndiges bistand udnyttes på en hensigtsmæssig måde, således at dobbeltbehandling undgås.

Udvalget finder, at den nærmere afgrænsning mellem de opgaver, der i det enkelte tilfælde varetages af henholdsvis den kommunale social- og sundhedsforvaltning og af den tilsvarende amtskommunale forvaltning, bør ske på grundlag af et samarbejde mellem amtskommunen og vedkommende kommuner, og ansvaret for den nærmere tilrettelæggelse af dette samarbejde må efter udvalgets opfattelse påhvile amtskommunen. Udvalget finder anledning til at understrege betydningen af, at socialministeren

under kommende overvejelser om den gradvise gennemførelse af en socialreform fortsat er opmærksom på det omhandlede koordineringsspørgsmål med henblik på at søge tilvejebragt det bedst mulige grundlag for de nærmere aftaler om en afgrænsning af opgaver mellem den kommunale, social- og sundhedsforvaltning og den tilsvarende amtskommunale forvaltning.

I forbindelse med spørgsmålet om særlig sagkundskab, knyttet til socialcentre og andre organer, er der anledning til at nævne den henvendelse (bilag 3), udvalget har modtaget fra sagkyndige, som beskæftiger sig med alkoholikerbehandling. Udvalget er enig i den store betydning, hurtig diagnostisering af disse lidelser må tillægges, således at de særlige synspunkter, som må komme frem ved anvendelsen af sociale foranstaltninger i disse tilfælde, kan anlægges fra behandlingens start.

Bestemmelsen i § 17, stk. 1, jfr. § 25, hvorefter der skal indhentes en udtalelse fra et kvalifikationsnævn i forbindelse med ansættelsen af lederne af amtskommunernes særlige forvaltning vedrørende sociale og sundhedsmæssige anliggender (uden for sygehusvæsenet), er blevet kritiseret af de primærkommunale organisationer med den motivering, at det er overordentlig vanskeligt at overskue, hvorledes bestemmelsen vil virke i praksis.

På grundlag af drøftelser i udvalget har socialministeren stillet ændringsforslag nr. 3, der er tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem af udvalget), hvorefter høring af nævnet kun er obligatorisk ved den første besættelse af stillingen.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ønsker at fastholde lovforslagets § 17, stk. 1, med de af socialministeren dertil knyttede bemærkninger som begrundelse.

Ifølge lovforslagets § 20 oprettes der under socialministeriet en socialstyrelse, der i det omfang, socialministeren bestemmer, varetager den centrale forvaltning af de sociale anliggender. Denne bestemmelse medfører, således som det tillige fremgår af de under II-IV omhandlede lovforslag, at åndssvageforsorgens hovedkontor, direktoratet for revalidering og forsorg samt direktoratet

for børne- og ungdomsforsorgen indgår i socialstyrelsen. Udvalget har indgående beskæftiget sig med spørgsmålene om, fra hvilket tidspunkt og i hvilken takt de nævnte enheders organisation og opgaver kan forventes opsplittet som følge af integreringen i socialstyrelsen. Ministeren har givet en redegørelse for disse forhold, jfr. svaret på spørgsmål 4.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) deler de synspunkter, ministeren har givet udtryk for i redegørelsen. Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) henviser til den udtalelse, mindretallet har fremsat ad II. forslag til lov om ændring af lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede.

Ifølge lovforslagets § 21, stk. 2, skal socialstyrelsens chef rådføre sig med et styrelsesråd, der består af styrelsens chef som formand og 13 andre medlemmer, der udpeges på følgende måde:

De kommunale organisationer udpeger 4 medlemmer, hvoraf 2 repræsenterer kommunerne og 2 repræsenterer amtskommunerne. Københavns kommune udpeger 1 medlem. Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening udpeger hver 1 medlem. Arbejdsministeren og indenrigsministeren udpeger hver 1 medlem, der repræsenterer henholdsvis arbejdsdirektoratet og sundhedsstyrelsen. Undervisningsministeren udpeger 1 medlem. Socialministeren udpeger 3 medlemmer, hvoraf 1 skal have tilknytning til den centrale forvaltning af de sociale forsikringslove.

Drøftelsen har omfattet bl. a. spørgsmålet om, hvorvidt de organisationer, hvori modtagerne af de sociale foranstaltninger, herunder pensionerne, har organiseret sig, udtrykkeligt bør sikres repræsentation i styrelsesrådet, jfr. den fra folkepensionistforeningernes og invalideorganisationernes kontaktudvalg modtagne henvendelse, der er optrykt som bilag 4 til betænkningen.

Efter henstilling fra udvalget har socialministeren givet tilsagn om, at en af de pladser i styrelsesrådet, der ifølge lovforslagets § 21, stk. 3, besættes af ministeren, vil blive besat med en person udpeget af folke-

pensionistforeningernes og invalideorganisationernes kontaktudvalg som den for øjeblikket mest dækkende organisation af „forbrugere“ på det område, der omfattes af socialstyrelsens virksomhed. Ministeren har i denne forbindelse over for udvalget givet udtryk for den opfattelse, at den kreds af særligt sagkyndige, der ifølge lovforslagets § 21, stk. 4, kan tilkaldes til behandlingen af enkelte spørgsmål, ikke bør afgrænses for snævert, og at ikke blot tjenestemænd eller andre offentligt ansatte personer eller personer med specialuddannelse, men f. eks. også personer, der i øvrigt har særligt indblik i eller særlig interesse for enkelte spørgsmål, vil kunne tilkaldes i medfør af denne bestemmelse.

Udvalget har drøftet bestemmelsen i lovforslagets § 26, hvorefter forslag til lov om indførelse af en kommunalt administreret offentlig sygeforsikringsordning for hele befolkningen fremsættes for folketinget i folketingsåret 1970-71.

Et flertal (det konservative folkepartis, venstres, det radikale venstres og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at det bl. a. ved socialforskningsinstitutets undersøgelser og socialreformkommissionens 1. betænkning er godtgjort, at der er behov for nærmere koordinering mellem administrationen af dagpenge og hjælp i sygdomstilfælde på den ene side og de af kommuner eller andre offentlige myndigheder administrerede sociale og sundhedsmæssige foranstaltninger på den anden side.

Flertallet skal i denne forbindelse pege på sammenhængen mellem dagpengeydelse, sygebehandling, husmoderafløsning, hjemmehjælp, hjemmesygepleje og kommunal sundhedspleje, iværksættelse af revalidering, begæring om folke-, invalide- og enkepension og optagelse på alderdoms- og plejehjem. Efter flertallets opfattelse vil en væsentlig bedre koordinering mellem disse foranstaltninger end hidtil kunne opnås, såfremt administrationen af såvel dagpenge som anden hjælp i sygdomstilfælde varetages af kommunerne. En indpassning af sygesikringen i den kommunale administration vil desuden muliggøre en tilpasning til foranstaltninger på tilgrænsende, kommunalt administrerede områder, f. eks. skolevæsenet. Endvidere vil en sådan omlægning efter flertallets opfattelse føre

til et nærmere samarbejde end hidtil mellem kommunale myndigheder og medarbejdere — herunder kommunalt sundhedspersonale — og praktiserende læger og derigennem åbne muligheden for en forbedret betjening af befolkningen på det sociale og socialmedicinske område.

Flertallet kan tilslutte sig lovforslagets bemærkninger om, at der allerede i forbindelse med det foreliggende lovforslag om rammerne for kommunernes sociale og sundhedsmæssige virksomhed bør træffes principiel beslutning om, at administrationen af både en fremtidig dagpengeordning og en kommende offentlig sygesikring varetages af kommunerne, så at kommunale myndigheder tidligst muligt kan tage dette forhold i betragtning ved deres dispositioner. Flertallet finder det også af hensyn til sygekassernes ledelse og personale ønskeligt, at der tidligst muligt søges tilvejebragt klarhed over, om de heromhandlede opgaver fremtidig skal administreres af kommuner eller af sygekasserne.

Et mindretal (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) henviser til, at sygekasserne har løst væsentlige opgaver på tilfredsstillende måde. På denne baggrund samt på baggrund af, at udvalget ikke har foretaget en selvstændig behandling af sygekassernes forslag i socialreformkommissionen om en helseorganisation, har mindretallet stillet ændringsforslag nr. 4, hvorefter ordene „kommunalt administreret“ udgår af § 26. Der henvises i øvrigt til de bemærkninger, som ledsager ændringsforslaget.

Det tilføjes, at mindretallet kan tilslutte sig flertallets bemærkninger om nødvendigheden af en koordinering af de sociale opgaver. Dog mener mindretallet, at det bør overvejes, om sygekassernes helseforslag kan indgå i de funktioner, som flertallet i sin udtalelse har peget på.

Under drøftelserne af den kommunale struktur har udvalget overvejet spørgsmålet om anke af kommunale afgørelser på de af lovforslaget omfattede områder. Herunder har socialministeren over for udvalget givet tilsagn om, at ministeren vil henstille til de kommunale myndigheder, at de i forbindelse med deres afgørelser over for enkeltpersoner giver vejledning om foreliggende ankemuligheder i alle tilfælde, hvor en ind-

ankning har betydning for den pågældende person.

Det fremgår endvidere af ministerens svar på spørgsmål 5, at regeringen ikke har taget stilling til spørgsmålet om, hvordan en fremtidig ankeordning nærmere bør tilrettelægges. Det er tillige oplyst, at det arbejdsudvalg, socialministeriet har nedsat vedrørende de fremtidige centrale styrelser på det sociale område, også vil overveje spørgsmål om oprettelse af en social ankeret.

Udvalget er opmærksom på, at gennemførelsen af de vidtrækkende ændringer, der er lagt op til ved lovforslaget, uundgåeligt vil medføre en række tvivlsspørgsmål. På baggrund heraf har udvalget med interesse noteret sig, at det kan komme på tale at gennemføre visse forsøgsordninger på amtsbasis, jfr. ministerens svar på spørgsmål 8. Det bør dog kraftigt understreges, at sådanne forsøgsordninger ikke må blive forsinkende elementer i udviklingen.

Det fremgår af adskillige betænkninger, afgivet af folketingsudvalg, der har behandlet lovforslag inden for det sociale område, at spørgsmålet om publikums kendskab til reglerne tidligere har været drøftet. Dette spørgsmål er blevet taget op på ny under udvalgets drøftelser. Man har bemærket, at der fra socialministeriet og fra anden side foregår et intensiveret arbejde på dette felt. Dette må også skønnes at være særdeles påkrævet og bør stærkt understreges ved indledningen til en socialreform, der som en af sine vigtigste målsætninger arbejder med organisationsformer, som skal sikre publikums ubesværede adgang til at opnå den nødvendige behandling og støtte. Udvalget finder, at øget anvendelse af massemedierne vil vise sig påkrævet, sideløbende med udgivelse af publikationer og andre foranstaltninger.

I tilslutning til det anførte om publikums ubesværede adgang til den nødvendige behandling m. v. skal udvalget pege på ønskeligheden af, at socialcentre m. v. i en vis udstrækning har åbent om aftenen.

Udvalget har endelig drøftet spørgsmålet om de almindelige personalemæssige forudsætninger for gennemførelsen af de foranstaltninger, lovforslaget vil medføre. Det fremgår af de delbetænkninger, kommissio-

nen vedrørende uddannelse til det sociale område har afgivet, at der er et betydeligt behov for etablering og udbygning af uddannelse, og at dette bør ske i et koordineret system.

Udvalget finder, at sådanne foranstaltninger bør fremskyndes mest muligt.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) beklager, at der i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag ikke fra regeringens side er tilkendegivet noget om, hvorledes socialreformens reelle indhold vil blive.

Det må understreges, at indholdet af en socialreform er noget helt afgørende for socialdemokratiet.

Socialdemokratiet agter derfor selvstændigt at fremsætte forslag på vigtige socialpolitiske områder, såfremt regeringen ikke i den kommende folketingssamling fremsætter forslag herom.

Det gælder eksempelvis:

- at* der snarest gennemføres fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste under sygdom, ulykke og arbejdsløshed,
- at* den lovpligtige ulykkesforsikring indpasses i det samlede sociale sikringsystem,
- at* afgiften til sygeforsikring, der i øjeblikket virker som en kopskat, ændres, så den sættes i forhold til den enkeltes skatteevne,
- at* familielægeordningen bevares og udbygges således, at der i hovedparten af tilfældene — som nu — ikke bliver penge imellem læge og patient,
- at* udbygningen af forebyggende og sundhedsfremmende foranstaltninger iværksættes, herunder igangsætning af landsomfattende undersøgelser for livmoder- og brystkræft, almindelige helbredsundersøgelser af bestemte aldersgrupper samt gratis svangerskabsrådgivning hos lægerne,
- at* der sker forbedring og udvidelse af sygeforsikringsydelse, bl. a. tilskud til kiropraktorbehandling, til parodontose og tandproteser, og at der gennemføres obligatorisk skoletandpleje overalt.

Mindretallet understreger i øvrigt vigtigheden af, at der ved en mulig overgang til et nyt system skabes sikkerhed for, at dette ikke medfører en u hensigtsmæssig og dyr administration i forhold til det nuværende system.

Mindretallet vil ved 3. behandling redagere for sin endelige stilling til lovforslaget.

Et andet mindretal (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ønsker at udtale følgende:

Mindretallet er af den opfattelse, at betænkningens indledende bemærkninger om ønskeligheden af en sammensmeltning af styrelsen af de sociale og sundhedsmæssige områder savner konsekvens og principfasthed — så meget mere, som det materiale, udvalget har modtaget om forholdene i Sverige, viser, at integration mellem de to områder er en nødvendighed. Mindretallet beklager, at der ikke har været flertal i udvalget for at anbefale folkettinget, at det tydeligt demonstrerer sin vilje til i den nærmeste fremtid at foretage den nødvendige integration.

I ministerens svar på spørgsmål 10 tales der om princippet: folkevalgtes aflastning for mere rutinepræget detailadministration som en begrundelse for § 9's særlige forvaltning for sociale anliggender. Denne bemærkning synes at tale for, at eksperternes adgang til i socialudvalget at følge sagerne til tops bliver sikret ved disses sæde i eller udtaleret til dette. Mindretallet beklager, at det ikke har været muligt at sikre dette under udvalgsarbejdet.

Mindretallet har overvejet den ringe uddannelsessituation på det sociale område og har som en af sine forudsætninger for overhovedet at godtage principperne fra socialreformkommissionens 1. betænkning bl. a. nævnt nødvendigheden af at sikre et mere kvalificeret personale. Her tænkes først og fremmest på det personale (skrankepersonalet), som har den første direkte kontakt med publikum. Naturligvis i første række af hensyn til en så socialt rigtig behandling som muligt, men også ud fra det hensyn, at hvis det nye sociale system skal blive populært, må det have en meget høj grad af effektivitet. Nærværende lovforslag er ofte blevet betegnet som et rammelovforslag, og mindretallet ønsker at understrege, at ud-

dannelserne netop må betragtes som en del af rammen og ikke som en detalje, der kan løses senere.

Det i ministerens besvarelse på spørgsmål 7 udtrykte ønske om ved hjælp af de nævnte regulativer at tilstræbe en vis minimumsstandard fra kommune til kommune gør spørgsmålet om etableringen af ét eller flere „forsøgsamter“ aktuelt. Mindretallet er af den opfattelse, at en sådan ordning i en overgangsperiode ville kunne medvirke til, at de helt uundgåelige fejl, som vil følge indkøringen af en så omfattende reform som den sociale styrelseslov, ikke bliver landsdækkende. Ligeledes vil en frugtbar eksperimentvirksomhed kunne finde sted, uden at hele landet nødvendigvis må deltage som „forsøgskanin“.

Mindretallet anbefaler, at der lægges overordentlig vægt på ministerens besvarelse af spørgsmål 8, hvori berøres muligheden for ved hjælp af § 14, stk. 1, at etablere amtsforsøgsordninger.

Ministeren har i besvarelsen af spørgsmål 6 oplyst, at de regulativer, der omhandles af § 3, ikke kan udelukkes at komme til at indeholde forskrifter om, at publikum skal have oplysning om ankemuligheder. I bemærkningerne til styrelseslovforslagets § 3 nævnes det som en forudsætning, at ministeriet forhandler med de kommunale organisationer forinden regulativernes udformning. Mindretallet finder, at der bør pålægges kommunerne en forpligtelse til ankeoplysning.

Lignende betragtninger bør anlægges med hensyn til det øvrige oplysningsarbejde.

Mindretallet indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af socialministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede. (Vedrørende forsorgens administration m. v.).

Udvalgets drøftelser har været koncentreret om en vurdering af hensigtsmæssigheden af den foreslåede ordning, hvorefter hovedkontoret for statens åndssvageforsorg skal indgå i den planlagte socialstyrelse, jfr. nedenfor.

Udvalget har endvidere beskæftiget sig med sammensætningen af det centralt vejledende råd og de lokalt vejledende råd. Ved-

rørende det førstnævnte ønsker udvalget at udtale, at der ved beskikkelsen af lægen, den pædagogisk uddannede og socialpraktikeren må forudsættes lagt den største vægt på, at de pågældende har særligt kendskab til åndssvageforsorgens problematik.

Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker åndssvageforsorgens personale mere dækkende repræsenteret i begge arter vejledende råd og har derfor stillet nedenstående ændringsforslag nr. 1 og 2.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af socialministeren stillede ændringsforslag, der er redaktionelt, og henviser til det af flertallet under I. udtalte ad § 20.

Det ovennævnte mindretal ønsker at udtale følgende:

Siden vedtagelsen i 1959 af loven om forsorg for åndssvage og andre særlig svagtbevagede er der sket en betydelig udvikling af denne forsorg, både bygningsmæssigt og vedrørende undervisning, behandling og omsorg. Som de for udvalget foreliggende oplysninger viser, skal der imidlertid gøres en betydelig indsats, før der kan tales om en fuldt udbygget forsorg for åndssvage og med en rimelig fordeling landet over. På denne baggrund er mindretallet enig med regeringen i, at åndssvageforsorgen ikke straks skal overgå til kommunal administration, og man udtaler sin tilfredshed med ministerens tilsagn om, at overgang til kommunal administration først vil blive foretaget efter vedtagelse af lovforslag her-

Mindretallet mener imidlertid, at den i lovforslaget indeholdte bestemmelse om at inkorporere åndssvageforsorgens centrale ledelse i den foreslåede socialstyrelse uundgåelig vil medføre et brud på den stærkt ønskelige udviklingslinje. Mindretallet mener derfor, at åndssvageforsorgens nuværende styrelsesform bør bevares indtil det tidspunkt, da forsorgen i øvrigt efter lovforslag herom overgår til at blive kommunalt administreret, hvorved dog bemærkes, at en sådan foranstaltning efter mindretallets opfattelse ikke bør medføre forandring med

hensyn til udgifternes afholdelse, idet disse fortsat bør afholdes af staten.

Et *flertal inden for mindretallet* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin endelige stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Et *mindretal inden for mindretallet* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren og med de af et mindretal stillede ændringsforslag.

Ad III. forslag til lov om ændring af lov om revalidering. (Vedrørende den centrale administration m. v.).

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af ministeren stillede ændringsforslag, der er af redaktionel art.

Ad IV. forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Vedrørende den lokale og centrale administration).

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag, hvorom der henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.

Til § 7.

Af et *mindretal* (Niels Mørk, Albertsen, Bundvad, Erling Dinesen, Anker Jørgensen og Bertel Pedersen):

1) § 7 affattes således:

„§ 7. I hver kommune nedsætter kommunalbestyrelsen et børne- og ungdomsværn på 5 eller 7 medlemmer til forvaltning af de anliggender vedrørende børn og unge, der ved lovgivningen henlægges til værnet. For hvert medlem skal der være en suppleant, der træder i medlemmets sted, når dette er forhindret i at deltage i enkelte møder. Børne- og ungdomsværnet skal bestå af både mænd og kvinder.

Stk. 2. Det sociale udvalgs formand skal vælges som medlem af børne- og ungdomsværnet. De øvrige medlemmer og suppleanterne vælges af kommunalbestyrelsen for den kommunale valgperiode blandt beboere

i kommunen, der må antages at have indsigt i børne- og ungdomsforsorg, og som er valgbar til kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Børne- og ungdomsværnet vælger selv formand og én eller to næstformænd.

Stk. 4. Der ydes medlemmerne af børne- og ungdomsværnet diæter, befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet efter reglerne for medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Til § 11.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

2) I *stk. 1*, 1. pkt., ændres ordene „sammen med“ til: „ved forhandling med“.

Til § 17.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Kurt Brauer):

3) *Stk. 1*, 2. pkt, udgår, og som 2. og 3. pkt. indsættes:

„Lederen af denne forvaltning ansættes af amtsrådet. Forud for den første besættelse af denne stilling skal amtsrådet indhente en udtalelse fra det i § 25 nævnte kvalifikationsnævne.“

Til § 26.

Af *mindretallet under nr. 1*:

4) Ordene „kommunalt administreret“ udgår.

Til § 27.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

5) I 1. pkt. ændres „1. april“ til: „1. juli“.

B e m æ r k n i n g e r.

Til nr. 1.

Ved ændringsforslaget affattes § 7 således, at det kommer til at svare til den gældende børne- og ungdomsforsorogslovs § 8 med de formelle ændringer, som er nødvendige under hensyn til lovforslagets § 1, stk. 2, og § 8. Flertallet af værnmedlemmerne skal herefter vælges på grundlag af deres særlige indsigt i børne- og ungdomsforsorgen, hvilken ordning forekommer særlig naturlig under hensyn til, at værnets kompetence fremtidig er sager vedrørende enkelte personer. Forslagsstillerne lægger tillige afgørende vægt på forskriften om, at både mænd og kvinder skal have sæde i værnet.

Til nr. 2.

Ændringsforslaget sigter mod at bringe lovforslaget i overensstemmelse med bestemmelsen i den nu vedtagne lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

Til nr. 3.

Ved ændringsforslaget gøres det alene til en pligt for amtsrådet at indhente en vejledende udtalelse fra det i § 25 omhandlede kvalifikationsnævne forud for den første besættelse af stillingen som leder af amtskommunens social- og sundhedsforvaltning. Ved senere besættelser af denne stilling er det herefter overladt til amtsrådet at afgøre, om det ønsker at indhente en sådan vejledende udtalelse.

Til nr. 4.

På baggrund af, at sygekasserne gennem tiden på tilfredsstillende måde har løst væsentlige sygesikringsopgaver, hvilket anerkendes fra alle sider, og på baggrund af, at sygekassernes alternative forslag til en helseorganisation ikke er gjort til genstand for en selvstændig behandling, bør dette forslag indgå i socialministeriets overvejelser ved udarbejdelse af lovforslag til den kommende sygeforsikringsordning.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget er redaktionelt.

II. forslag til lov om ændring af lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede. (Vedrørende forsorgens administration m. v.).

Til § 1.

Af et *mindretal* (Niels Mørk, Albertsen, Bundvad, Erling Dinesen, Anker Jørgensen, Bertel Pedersen og Kurt Brauer):

1) I nr. 2 ændres i *stk. 2*, 1. linje, „10“ til: „11“, og som nyt punktum i samme stykke indsættes før sidste punktum: „1 medlem udpeges efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark“.

2) I nr. 3 ændres i *stk. 1*, 1. linje, „7“ til: „8“, og efter ordet „personaleorganisationer“ i samme stykke indsættes: „1 udpeges efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark“.

Til § 2.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

3) „1. april“ ændres til: „1. juli“.

B e m æ r k n i n g e r.

Til nr. 1-2.

Ved ændringsforslagene udvides antallet af medlemmer i henholdsvis det centralt vejledende råd og de lokalt vejledende råd med 1, udpeget efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark. Efter lovforslaget er personalet repræsenteret i henholdsvis det centralt vejledende og i de lokalt vejledende råd af 2 medlemmer, udpeget efter indstilling fra de personaleorganisationer, der i henhold til tjenstemandslovgivningen er forhandlingsberettiget inden for åndssvageforsorgen. Det er over for udvalget blevet oplyst, at disse organisationer kun repræsenterer et mindretal af det under åndssvageforsorgen beskæftigede personale. Forslagsstillerne finder det rimeligt, at der tilvejebringes en så dækkende personalerepræsentation som muligt bl. a. som et led i bestræbelserne for at gennemføre demokrati på arbejdspladserne.

Til nr. 3.

Ændringsforslaget er redaktionelt.

III. forslag til lov om ændring af lov om revalidering. (Vedrørende den centrale administration m. v.).

Til § 2.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

„1. april“ ændres til: „1. juli“.

B e m æ r k n i n g e r.

Ændringsforslaget er redaktionelt.

IV. forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Vedrørende den lokale og centrale administration).

Til § 1.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

1) Indledningen affattes således:

„I lov nr. 193 af 4. juni 1964 om børne- og ungdomsforsorg, som ændret ved lov nr. 245 af 4. juni 1969, lov nr. 579 af 19. december 1969 og lov nr. 608 af 30. december 1969, foretages følgende ændringer:“

2) Efter nr. 10 indsættes som nyt nummer:

„00. I § 66, stk. 3, ændres „ungdomsnævnet.“ til: „det fritidsnævn, der omhandles i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.““

3) Nr. 11 affattes således:

„11. I § 77, 1. pkt., ændres „Det stedlige børne- og ungdomsværn fører ved en dertil udpeget person“ til: „Det stedlige sociale udvalg fører.““

Til § 2.

4) „1. april“ ændres til: „1. juli“.

B e m æ r k n i n g e r.

Til nr. 1 og 3-4.

Ændringsforslagene er af redaktionel karakter.

Til nr. 2.

Ændringsforslaget sigter mod at bringe lovforslaget i overensstemmelse med bestemmelsen i den nu vedtagne lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

Asger Jensen.

Clara Munck.

Lis Møller.

Simonsen.

Holger Hansen,
formand.

Evan Jensen.

Eva Ree.

Grethe Philip.

Erik Hansen (Ålborg amt).

Valbak,
næstformand.

Bundvad.

Albertsen.

Erling Dinesen.

Anker Jørgensen.

Niels Mørk.

Bertel Pedersen.

Kurt Brauer.

Bilag 1.

BYMÆSSIGE KOMMUNER

DEN DANSKE KØBSTADFORENING

DE SAMVIRKENDE KOMMUNAL- FORENINGER I DANMARK

Den 19. marts 1970.

Vedrørende forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.

I anledning af det af socialministeren den 14. januar 1970 fremsatte forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender tillader ovennævnte kommunale sammenslutninger sig herved at fremkomme med følgende bemærkninger over for det ærede udvalg.

Sammenslutningerne må nære betænkelighed ved den meget vidtgående regulering af kommunernes interne forvaltning, der ved forslaget lægges op til, ligesom man må vende sig imod, at der på indeværende tidspunkt lægges så faste rammer om arbejdsdelingen mellem primærkommuner og amtskommuner, som det sker i forslaget.

Sammenslutningerne mener, at man i første omgang skal indskrænke sig til at gennemføre de bestemmelser, der er nødvendige af hensyn til den nye kommunale struktur eller de ændringer af opgavefordelmæssig karakter, der i øvrigt ønskes gennemført, herunder de ændringer, der ønskes foretaget i de centrale styrelser.

Efter forslaget § 3 skal kommunalbestyrelsen udarbejde forslag til regulativ for kommunens sociale og sundhedsmæssige forvaltning på grundlag af udkast, der er affattet af det i § 6 nævnte sociale udvalg. Forslaget skal godkendes af amtsrådet, og socialministeren skal efter forhandling med indenrigsministeren fastsætte nærmere regler om udfærdigelsen af sådanne regulativer.

Sammenslutningerne må kraftigt vende sig imod en sådan regulering af forvaltningen, der efter bemærkningerne til forslaget sigter på en detaljeret regulering af den enkelte kommunes opbygning af sin interne organisation. Det bliver i denne forbindelse

også af betydning, at de foreslåede regulativmæssige bestemmelser ikke klart kan afgrænses over for de i forslaget § 11 nævnte udbygningsplaner for den sociale og sundhedsmæssige virksomhed. Det er således sammenslutningernes opfattelse, at f. eks. bestemmelser om den administrative udformning af obligatoriske ordninger som husmoderafløsning, hjemmehjælp og hjemmesygepleje samt social- og sundhedsforvaltningens samvirke med andre organer, der virker på social- og sundhedsområdet eller andre områder af væsentlig betydning for dette, snarere hører hjemme i en udbygningsplan end i et forvaltningsregulativ.

Man skal derfor henstille, at forslaget § 3, stk. 1 (og den tilsvarende bestemmelse i forslaget § 13), udgår. Bestemmelsen vil i givet fald kunne erstattes af en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en plan for udbygningen af den sociale og sundhedsmæssige virksomhed i kommunen.

I sammenhæng med bestemmelsen i § 3 må ses bestemmelsen i § 9 om oprettelse af en særlig forvaltning i kommunerne for de anliggender, der henhører under loven. Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelserne afskæres fra at foretage den tilrettelæggelse af kommunens samlede forvaltning, der til enhver tid må forekomme mest hensigtsmæssig. Sammenslutningerne tillader sig derfor at henstille, at forslaget § 9 udgår.

Efter lovens § 11 skal amtsrådet sammen med de kommunale myndigheder udarbejde en plan for udbygningen af den sociale og sundhedsmæssige virksomhed i amtet. Planen skal godkendes af socialministeren efter

forhandling med indenrigsministeren. Såfremt enighed om planen ikke har kunnet opnås, forelægges spørgsmålet for socialministeren til afgørelse.

Sammenslutningerne må tage afstand fra den arbejds gang, der foreskrives vedrørende tilvejebringelsen af udbygningsplaner i § 11. Sammenslutningerne er helt enige i, at der i den enkelte kommune skal foretages en planlægning af videreudbygningen af kommunens virksomhed, og at planer for udbygningen inden for det sociale og sundhedsmæssige område indgår som en vigtig del af denne planlægning. Det er imidlertid efter sammenslutningernes opfattelse den enkelte kommunalbestyrelse, der må forestå denne samlede planlægning af kommunens virksomhed. Sammenslutningerne må derfor fraråde, at en enkelt sektor af den samlede kommunale planlægning løftes ud af kommunalbestyrelsens kompetenceområde og henlægges til en samlet amtskommunal planlægning for den pågældende sektor. Planlægningsbestemmelsen bør derfor ændres og placeres i kapitel 2, således at kommunalbestyrelserne udfærdiger planerne og amtsrådet godkender dem.

Sammenslutningerne må endvidere være af den opfattelse, at bestemmelsen i § 17, stk. 2, om oprettelse af socialcentre ikke bør medtages i lovforslaget. Eventuel indførelse af en sådan bestemmelse bør bero på en nøjere overvejelse af placeringen af de mere specialiserede funktioner i det sociale system.

Efter lovens § 17, stk. 1, skal der i hver amtskommune oprettes en særlig forvaltning for de anliggender, der hører under amtsrådets udvalg for sociale og sundhedsmæssige anliggender uden for sygehusvæsenet. Lederen af denne forvaltning ansættes af amtsrådet, efter at dette har indhentet en udtalelse fra et i § 25 nævnt kvalifikationsnævn. Sammenslutningerne må være af den opfattelse, at såvel bestemmelsen i § 17, stk. 1, som § 25 bør udgå. Man finder det overordentlig vanskeligt at overskue, hvorledes bestemmelsen om kvalifikationsnævnet ville kunne fungere i praksis.

De ovennævnte sammenslutninger tillader sig at anmode om at få lejlighed til ved et foretræde for det ærede udvalg nærmere at uddybe de forannævnte synspunkter.

P. Fenneberg.

A. Daugaard.

Henning Rasmussen.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 2.**Vedrørende forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.**

LO

Landsorganisationen i Danmark.

København, den 20. marts 1970.

Landsorganisationen har bemærket sig ovennævnte lovforslag og skal tillade sig at knytte et par bemærkninger hertil.

I kapitel 3, omhandlende udvalg og forvaltning i kommunerne, foreslås nedsat et udvalg til forvaltning af kommunens sociale, sundhedsmæssige og arbejdsmarkeds-mæssige anliggender. LO er af den opfattelse, at det ikke er rimeligt at medtage de arbejdsmarkeds-mæssige anliggender i denne lovbestemmelse, idet man selvsagt er opmærksom på bemærkningerne til lovforslagets § 6, hvor man gør opmærksom på, at der ikke dermed er tillagt kommunerne nye opgaver af arbejdsformidlingsmæssig art.

Imidlertid ønsker Landsorganisationen gerne, uagtet bemærkningerne til lovforsla-

get, at pege på Landsorganisationens mindretalsindstilling til socialreformkommissionens betænkning, og hvoraf det bl. a. fremgår, at den lokale arbejdsmarkedspolitik i bred forstand må varetages gennem arbejdsformidlingskontorerne, og således at den koordination, som man fra LO's side også påpegede i mindretalsindstillingen, og som der er fuld enighed om at der må være mellem de lokale myndigheder, må udgå fra arbejdsformidlingskontorerne.

Vi skal derfor henstille til folketingsudvalget, at man tager ovennævnte bemærkninger under alvorlig overvejelse, og således at bemærkningerne om de arbejdsmarkeds-mæssige anliggender i § 6 udgår.

P. f. v.

Thomas Nielsen.

Til folketingets socialudvalg.

/ Svend Bache Vognbjerg.

Bilag 3.

Den 20. marts 1970.

Vedrørende lovforslag nr. 106 til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.

Alkoholisme er et af de største sociale problemer. Gang på gang erkendes det i det sociale arbejde, at netop denne tilstand er til stede i et stort antal „problemfamilier“ såvel som hos mange enkeltindivider, der må søge hjælp hos det offentlige. Særlig rammes mænd, og tilstanden begynder netop at manifestere sine socialt farlige følger, når alkoholikerne er i trediveerne og fyrrerne, altså i udstrakt grad familieforsørgerne.

Det kan ganske vist hævdes, at alkoholisme i nogle tilfælde af socialt ramte familier eller enkeltpersoner ikke umiddelbart forekommer at være vedkommendes største problem; men det ligger i alkoholismens natur, at man ikke kan hjælpe en alkoholiker — hverken fysisk, psykisk og slet ikke socialt — medmindre hans alkoholisme er under en vis kontrol. Dette sidste må ofte bittert erkendes under det nuværende system for sociale ydelser, hvor hjælpeaktioner strander, fordi man ikke i tide har diagnosticeret tilstanden og indrettet sin hjælp derefter.

Vi vil derfor over for udvalget høfligst pege på, at man i de planlagte sociale centre vil have hidtil ukendte gode muligheder for at koordinere og på rette måde hjælpe, hvis man i centret indarbejder en instans, der kan medvirke til at bedømme tilstanden, vejlede med hensyn til den bedste måde at hjælpe på, herunder henvise til behandling, hvor dette skønnes nødvendigt.

Vi vil gøre opmærksom på, at der i de senere år er oprettet talrige alkoholikeram-

bulatorier, der på det lokale plan vil være velegnede til at bistå centrene, om end der ikke endnu er nogen helt landsdækkende opbygning af ambulatorier (se vedlagte liste).

Grunden til, at vi i denne sag og på dette tidspunkt henvender os til udvalget, er, at vi mener, at det udtrykkeligt bør stå i loven, at centrene skal have en alkoholikerservice med henblik på diagnose og rådgivning.

Vi vil henlede opmærksomheden på, at det ikke er mere end ti år siden, at man ved ændringer i forsorgsloven og loven om sygehuse erkendte, at alkoholikerbehandlingen måtte stimuleres på en særlig måde centralt fra Indenrigsministeriet gennem speciel tilskudsordning. Tanken bag dette var en viden om, at alkoholisme kun langsomt ville blive accepteret værdig til behandling på lige fod med andre lidelser.

Vi ved af bitter erfaring, at alkoholikere her og dér møder betydelig diskrimination.

Det er derfor stadig nødvendigt gennem lovgivning udtrykkeligt over for de lokale myndigheder at påpege, at en alkoholikerservice er obligatorisk for, at de sociale centre kan udfylde deres plads som koordinerende organ.

Man skal høfligst foreslå, at der i det i § 18 foreslåede revaliderings- og pensionsnævn indvælges en repræsentant, der er kyndig med hensyn til alkoholisme. Personer kvalificeret hertil vil utvivlsomt være at finde i de lokale statsunderstøttede ambulatorier.

Sluttelig skal man foreslå, at det i paragraf 21 bestemmes, at et medlem af det i denne paragraf nævnte styrelsesråd bør være en med hensyn til alkoholisme sagkyndig person.

Svend Skyum-Nielsen.

Indenrigsministeriets konsulent i
alkoholspørgsmål.

Idet vi skriftligt fremsender dette forslag til udvalget, vil vi samtidig understrege, at vi til enhver tid er villige til at møde personligt og over for udvalget at gøre rede for, hvad man måtte ønske oplyst.

Egill Jensen.

Overlæge ved alko-ambulatoriet,
Forchammersvej 18.

Ida Olesen.

Ledende socialrådgiver ved alko-ambulatoriet,
Forchammersvej 18.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 4.**FOLKEPENSIONISTFORENINGERNE OG
INVALIDEORGANISATIONERNE
KONTAKTUDVALG**

Den 10. marts 1970.

Vedrørende forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.

I anledning af Folketingets behandling af ovennævnte lovforslag tillader Folkepensionistforeningernes og Invalidorganisationernes Kontaktudvalg sig herved høfligst at fremsætte følgende bemærkninger.

I forslaget § 21 anføres regler for sammensætning af et råd knyttet til den foreslåede socialstyrelse. Rådet skal ifølge forslaget bl. a. bestå af 4 medlemmer fra de kommunale organisationer, 1 medlem fra Københavns kommune og 2 medlemmer fra arbejdsmarkedets parter.

I Socialreformkommissionens betænkning kapitel 9 punkt 37 anbefales en sammensætning, der også omfatter pensionistorganisationerne, og Kontaktudvalget havde derfor håbet, at denne indstilling fra kommissionen også havde fundet udtryk i lovforslaget.

Da dette ikke er tilfældet, vil vi så ind-

trængende som muligt henstille, at udvalget tager dette spørgsmål op til positiv overvejelse, idet Kontaktudvalget må anse en repræsentation for rimelig, da det planlagte styrelsesråd må forventes i vid udstrækning at komme til at beskæftige sig med pensionisternes problemer.

Vort ønske om en repræsentation i styrelsesrådet må siges at fortsætte en linie, der igennem lang tid har været praktiseret. Man har i højere og højere grad erkendt det rimelige i, at pensionisterne bliver repræsenteret i organer, der beskæftiger sig med deres problemer. Spørgsmålet om medbestemmelseret og medindflydelse trænger sig mere og mere frem og bliver efterhånden accepteret på en lang række områder, og det må anses for helt rimeligt, at også pensionisterne får del i denne udvikling.

Med venlig hilsen

Svend Jensen,
formand.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 5.**DE SAMVIRKENDE CENTRALFORENINGER
AF SYGEEKASSER I DANMARK**

København, den 17. marts 1970.

Vedrørende forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.

De samvirkende centralforeninger af sygekasser i Danmark skal herved tillade sig at anmode om, at repræsentanter for organisationen må få foretræde for det høje folketingsudvalg.

Under drøftelser med udvalget vil vi stille forslag om, at lovforslagets § 26 udgår. Vi finder det meget uheldigt, om folketinget på nuværende tidspunkt, hvor man ikke har haft lejlighed til at beskæftige sig med sygesikringsforhold, lovgiver om dette i det foreliggende lovforslag.

Bestemmelserne i lovforslagets § 26 er sålydende:

„Forslag til lov om indførelse af en kommunalt administreret offentlig sygesikringsordning for hele befolkningen fremsættes for folketinget i folketingsåret 1970-71.“

Denne paragraf bør udgå.

Sygekasserne har gennem tiden løst væsentlige sygesikringsopgaver, hvilket anerkendes fra alle sider. På denne baggrund ville det være naturligt at integrere sygekasserne i et eventuelt nyt system. Sygekassernes helseforslag bør derfor indgå i lovforslagets behandling, hvorfor det ikke allerede på nuværende tidspunkt bør lovfæstes, at en ny sygesikringsordning skal være kommunalt administreret.

Sygekasserne er især dybt bekymret over, at lovforslaget i virkeligheden forkaster et system som de nuværende sygekasser og deres opbygning uden på forhånd at vide, hvad der kommer i stedet.

Iøvrigt tillader organisationen sig om sygekassernes stillingtagen til den fremsatte kommissionsbetænkning at henvise til den deri givne mindretalsudtalelse.

Med venlig hilsen

Rudy Schrøder.

/ H. C. Hansen.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 6.

DE SAMVIRKENDE CENTRALFORENINGER AF SYGEKASSER I DANMARK

København, den 8. april 1970.

Vedrørende forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender.

De samvirkende centralforeninger af sygekasser i Danmark vil — næst efter at henviser til den mindretalsudtalelse, som vore repræsentanter i socialreformkommissionen har fremsat — henlede udvalgets opmærksomhed på lovforslagets § 26 om indførelse af en kommunalt administreret offentlig sygesikringsordning for hele befolkningen.

Sygekasserne er principielt fortsat af den opfattelse, at der bør oprettes helseorganisationer til at varetage den offentlige sygesikrings opgaver vedrørende forebyggelse af sygdom, sygebehandling i hjemmet og sundhedsoplysning. Disse helseorganisationer bør indgå i snævert samarbejde med øvrige sociale organer, og deres opgaver bør koordineres med øvrige sociale foranstaltninger.

Vi vil gerne foreslå, at der endnu gives såvel socialministeriet som folketinget tid til nærmere at overveje sygekassernes forslag i forbindelse med det arbejde, som skal udføres ved udarbejdelsen af et lovforslag om en offentlig sygesikringsordning for hele befolkningen. Man kan vel ikke helt se bort fra muligheden af, at der under dette detailarbejde vil dukke spørgsmål frem, som ville gøre det ønskeligt, at man var frit stillet med hensyn til strukturen.

Sygekasserne har gennem tiden løst væsentlige sygesikringsopgaver, hvilket anerkendes fra alle sider. På denne baggrund vil det være rimeligt endnu en gang at over-

veje, om sygekassernes funktioner ikke på en eller anden måde med fordel burde indbygges i en kommende socialreform. Vi vil i denne forbindelse pege på, at de frivillige sygekasser såvel i Norge som i Sverige blev optaget i de respektive trykkesystemer. I vore nabolande har man, hvilket vi synes er meget nærliggende, indbygget sygekasserne i de nye systemer. Vi står derfor noget uforstående over for, at man herhjemme vil kassere sygekasseorganet ved opbygningen af en socialreform.

Vi vil derfor gerne foreslå udvalget, at man ikke på nuværende tidspunkt låser sig fast til en kommunalt administreret sygesikringsordning, men at man venter med at tage stilling til dette spørgsmål, når der foreligger et lovforslag om en offentlig sygesikringsordning for hele befolkningen.

Vort forslag går ud på, at bestemmelserne i § 26 udgår, eller at man affatter § 26 således:

„Forslag til lov om indførelse af en offentlig sygesikringsordning for hele befolkningen fremsættes for folketinget i folketingsåret 1970-71.“

Det er vor opfattelse, at det er muligt — om denne løsning ønskes — at knytte sygekasseorganet til de øvrige sociale organer uden større omkostninger, ligesom det er muligt at koordinere sygesikringen til de øvrige sociale ydelser på en tilfredsstillende måde.

P. f. v.

Rudy Schrøder,
næstformand.

/ H. C. Hansen,
forretningsfører.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 7.

I taknemmelig erindring om den indsats, De danske Sygekasser, i samarbejde først og sidst med den danske lægestand, i over hundrede år har udført til gavn for det danske folk, og i den sikre tro, at det *ikke* er kæmpestore sociale kommunale supermarkeder, vi mest har brug for, men derimod *bedre* sygekasser, henstiller 400 sygekassemedlemmer i Middelfart storkommune forsamlet til protestmøde for sygekassernes bevarelse til Folketingets partier, at De

danske Sygekasser bevares og yderligere udvikles.

Såfremt Folketinget alligevel skulle beslutte, at sygekasserne afskaffes, går vi ud fra, da en sådan beslutning vil medføre et brud med en årelang social praksis her i landet på sygeforsikringens område, at spørgsmålet gøres til genstand for en folkeafstemning.

Vedtaget med alle stemmer mod 1.

Poul Andersen,

byrådsmedlem, Middelfart,
formand for arbejdernes
fællesorganisation.

Erik Himmelstrup.

læge, Middelfart,
formand for Odense amts
lægekredsforening.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 8.

FÆLLESUDVALGET VEDR.

DEN FREMTIDIGE ØSTJYSKE AMTSKOMMUNE

Formanden

Salten, den 18. februar 1970.

I anledning af det af socialministeren den 14. januar 1970 fremsatte forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender skal man meddele, at fællesudvalget i sit møde den 10. februar 1970 med et flertal har vedtaget at tage afstand fra bestemmelsen i forslaget § 17, hvorefter lederen af den sociale og sundhedsmæssige forvaltning skal ansættes efter forud ind-

hentet udtalelse fra det i forslaget § 25 nævnte kvalifikationsnævn.

Med henblik på afgivelse af en nærmere redegørelse for fællesudvalgets stilling skal man anmode om en forhandling med folketingsudvalget.

Man beder oplyst, hvornår en sådan forhandling kan finde sted.

Aage Brønd.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 9.

LANDSFORENINGEN EVNESVAGES VEL

København, den 16. februar 1970.

Landsforeningen Evnesvages Vel's hovedbestyrelse skal herved høfligt anmode det sociale udvalg om foretræde i anledning af, at lovforslag nr. 107 om „Forslag til lov om ændring af lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede“ blev fremsat i folketinget den 14. januar 1970 af socialministeren, var til første behandling i tinget den 3. februar 1970 og herefter videreendt til folketingets sociale udvalg til behandling.

Landsforeningen Evnesvages Vel har med stor opmærksomhed og interesse gennemgået og drøftet det af ministeren fremsatte forslag.

Landsforeningen vil over for udvalget fremkomme med en redegørelse om landsforeningens syn på visse punkter i forslaget.

Landsforeningens ledelse finder anledning til at udtrykke meget stor betænkelighed, når lovforslaget påtænker at ændre den nuværende ansvarlige og besluttende bestyrelse for Statens Åndssvageforsorg til et centralt vejledende råd, i hvert fald på nuværende tidspunkt.

Når man tager i betragtning den kendsgerning, at udbygningen af forsorgen for ånds-

svage endnu er meget ufærdig, at behovet for påtrængende og egnede institutionspladser og andre hjælpeforanstaltninger langt fra er i stand til at dække selv det mest nødvendige behov, anser landsforeningens ledelse det for særdeles uheldigt, i hvert fald på nuværende tidspunkt, at fratage bestyrelsen for Statens Åndssvageforsorg dens besluttende myndighed og dens mulighed for planlægning og initiativ.

Landsforeningen ser med stor betænkelighed på, at lovforslaget påtænker at erstatte de nuværende tilsynsråd ved de enkelte forsorgcentre med lokale vejledende råd, især når der ikke i lovforslaget er angivet retningslinjer for, hvilken kompetence disse lokale vejledende råd skal have.

Endelig vil landsforeningen finde det påkrævet — for ikke at udelukke de bedst egnede til hvervet — at der i loven anføres, at medlemskab for medlemmer, der udpeges til såvel Statens Åndssvageforsorgs bestyrelse, respektive det centralt vejledende råd, som til tilsynsråd, respektive de lokale vejledende råd, sidestilles med reglerne om borgerligt ombud.

Med højagtelse

Landsforeningen Evnesvages Vel.

Alb. Christensen,
landsformand.

/ Børge W. Olsen,
forretningsfører.

Til folketingets sociale udvalg.

Bilag 10.

LANDSFORENINGEN EVNESVAGES VEL

Den 4. marts 1970.

I fortsættelse af skrivelse af 16.2.1970 fra Landsforeningen Evnesvages Vel til Folketingets sociale udvalg og landsforeningens skrivelse 13.1.1970 til Socialministeriet tillader landsforeningen sig herved overfor Det sociale udvalg indtrængende at henstille, at der i det fremsatte lovforslag søges gennemført følgende ændringer:

1. At der til sikring af den inden overgangen til amtskommunal administration nødvendige udbygning af åndssvageforsorgen etableres et centralt ledende organ opbygget som det i lovforslaget foresatte centralt vejledende råd evt. suppleret med et antal politisk valgte medlemmer og med samme ansvar og besluttende beføjelser, som hidtil har været tillagt Statens Åndssvageforsorgs bestyrelse, samt at der straks fastlægges en tidsramme for udbygningens tilendbringelse.
2. At den kommende lovs § 3 stk. 2 formuleres således: „Ved hvert forsorgscenter oprettes et lokalt råd, der har til opgave at føre tilsyn med forsorgens udøvelse og at følge udviklingen indenfor forsorgscentret samt overfor centerledelsen og dennes overordnede myndighed at stille forslag til sådanne foranstaltninger, som udviklingen gør ønskelig“. Det lokale råd skal endvidere formidle kontakten til det øvrige sociale servicesystem med åndssvageforsorgens senere overgang til amtskommunal administration for øje.
3. At medlemmer af det centralt ledende organ såvel som af det lokale råd udpeget af Landsforeningen Evnesvages Vel omfattes af reglerne for borgerligt ombud.

Landsforeningen Evnesvages Vel er en organisation af forældre og pårørende til åndssvage samt af andre enkeltpersoner eller foreninger, der går ind i arbejdet for at

forbedre levevilkårene for denne meget vanskeligt stillede befolkningsgruppe, der ikke er i stand til at varetage sine egne interesser. Landsforeningens opbygning fremgår af det vedlagte eks. af foreningens vedtægter. Medlemstallet er for tiden 9.072. Det kan tilføjes, at ca. 23.000 medborgere er tilmeldt Statens Åndssvageforsorg.

Til de ovenfor anførte forslag vil landsforeningen gerne knytte følgende bemærkninger:

Ad 1. Landsforeningen er opmærksom på, at socialreformkommissionen jfr. den foreliggende betænkning nr. 543 af 1969 endnu ikke i enkeltheder har beskæftiget sig med de åndssvages forhold, men landsforeningen kan iøvrigt tilslutte sig regeringens principielle standpunkt, at åndssvageforsorgen på længere sigt bør overgå til den kommunale administration, idet vi meget vel ser fordelene ved og rimeligheden i, at også åndssvageforsorgen efterhånden indpasses i det øvrige sociale servicesystem.

Vi vil imidlertid meget understrege og støtte regeringens opfattelse af, at decentraliseringen af åndssvageforsorgen først bør ske efter en længere overgangsperiode, i hvilken en ensartet udbygning af åndssvageforsorgen over hele landet kan finde sted under statens ledelse.

Landsforeningen finder det endvidere helt påkrævet, at samfundet holdes fast på de løfter, man ved forsorgsloven af 1959 har givet de åndssvage derved, at der også efter overgangen til amtskommunal administration bliver mulighed for statsrefusion for udgifterne ved forsorgens udøvelse, så vilkårene for de åndssvage bliver ens overalt i landet.

Landsforeningen påskønner den udvikling, der er sket indenfor åndssvageforsorgen siden den nugældende forsorgslovs vedtagelse i 1959, men vi kan ikke undlade at

pege på de meget alvorlige mangler, som stadig forekommer, og som blandt andet fremgår af de i løbet af 1969 offentliggjorte publikationer vedr. den katastrofale overbelægning på de eksisterende institutioner og det i disse publikationer klart dokumenterede behov for fornyelser og udvidelser indenfor såvel det interne som det externe forsorgsområde.

Vi tillader os i denne forbindelse at henvise til:

a. Fynsrapporten af januar 1969, der fastslår overbelægning og behov for Fynscentrets område.

b. Finansministeriets publikation af juli 1969 omfattende hovedtendenser i sundheds- og forsorgsinstitutionernes udvikling frem til 1985.

c. Åndssvageforsorgens publikation pr. 1. oktober 1969 om 10 års åndssvageforsorg, hvori det især understreges, at der er et uafviseligt behov for investering af mindst 100 mill. kr. pr. år i de første 15 år for at opnå en forsvarlig dækning af de åndssvages behov, og endelig

d. De af Statens Åndssvageforsorg ved egen foranstaltning, gennem de enkelte forsorgscentre, indhentede oplysninger om overbelægnings og behov for nye institutioner — såvel de interne som de udarbejdede i september 1969.

Den således stærkt påkrævede udbygning af åndssvageforsorgen bør ikke nedbremses eller midlertidigt standses, men landsforeningen forudser, at noget sådant ikke vil kunne undgås, hvis den foreslåede ændring af styrelsesformen gennemføres midt i opbygningsperioden.

Selv om man ved straks at indlægge åndssvageforsorgen direkte i socialstyrelsen kommer et skridt i retning af at indpasse åndssvageforsorgen i det sociale serviceområde og i en samlet planlægning og

selv om man herved i nogen udstrækning vil kunne undgå dobbeltforelæggelser af visse generelle og principielle sager, samt

selv om man herved i nogen grad kunne forenkle administrationen af de af staten ydede byggelån, åndssvageforsorgens pensionsfonds og generelle lønforhandlinger, er den foreslåede ændring ikke tilrådelig i øjeblikket, alene fordi den først efter en længere indkøringsperiode vil kunne føre til den

påkrævede aktive indsats for åndssvageforsorgens udbygning.

Landsforeningen finder det meget påkrævet, at denne udbygning tilendebringes under en koncentreret ledelsesform på linie med den hidtidige, og det kan efter landsforeningens opfattelse bedst ske derved, at man overlader de beføjelser og bemyndigelser, åndssvageforsorgens bestyrelse hidtil har haft, og som i henhold til lovforslaget foreslås givet til socialstyrelsen, til et organ opbygget som det foreslåede, centralt vejledende råd evt. suppleret med et antal politisk valgte medlemmer.

Et sådant organ vil kunne sikre kontinuiteten i forsorgens udbygning. Det vil ved sine medlemmer valgt af amtskommunerne kunne sikre kontakten til det øvrige, sociale servicesystem, og der vil efter landsforeningens opfattelse intet være til hinder for, at dette organ kan underkastes socialstyrelsens kontrol på linie med den kontrol, socialministeriet hidtil har udøvet overfor åndssvageforsorgens bestyrelse.

Ved forældrerepræsentationen i dette organ sikrer man videreførelse af det i forsorgsloven af 1959 fastslåede, at forbrugerne repræsenteret ved forældrene skal have andel i beslutningsprocesserne og hermed også i den ansvarlige ledelse.

Det vil efter landsforeningens opfattelse være meget uheldigt at fratage forældrerepræsentationen medindflydelse og medansvar netop nu, hvor alt går i retning af at give forbrugerne større indflydelse, og specielt netop nu, hvor forældre og forsorg er i gang med at etablere et virkeligt fungerende samarbejde til stor gavn for begge parter.

Når det er besluttet, at åndssvageforsorgen med tiden skal overgå til amtskommunal administration, bør overgangen hertil fremskyndes mest muligt, så også åndssvageforsorgen får andel i de fordele, indlemmelsen i det øvrige servicesystem kan rumme, og således at åndssvageforsorgen ikke sækker for meget bagud i forhold til de fra starten indlemmede.

Landsforeningen henstiller derfor meget indtrængende, at der søges fastlagt en tidsramme for tilendebringelsen af åndssvageforsorgens udbygning.

Ad 2. Hvad angår det lokale råd, der i henhold til lovændringsforslaget skal være

et lokalt vejledende råd, finder landsforeningen det særdeles uheldigt, at rådets beføjelser foreslås reduceret til „at følge udviklingen“ og overfor centerledelsen „at fremsætte forslag“.

Vi anser det for helt påkrævet, at man bevarer rådenes tilsynsret og tilsynspligt, idet vi tillader os endnu en gang at henvise til, at åndssvageforsorgen omfatter en særlig vanskelig stillet befolkningsgruppe, som på grund af sit handicap ikke er i stand til at varetage sine egne interesser, og hvis interesser derfor må varetages af personer med særlig indsigt i og forståelse for de åndssvages forhold.

Landsforeningen henstiller derfor indtrængende, at lovens § 3 stk. 2 ændres som foran foreslået.

Vi mener, at de lokale råd må være velegnede til at sikre en god kontakt til det øvrige servicesystem, indtil overgangen til amtskommunal administration kan finde sted, og i den anledning er forslaget sidste

punktum (som dog muligvis bør have sit eget nummer) foreslået medtaget.

Ad 3. Når det foreslås, at medlemskab af såvel det lokale råd som af det centralt ledende organ ligestilles med reglerne for borgerligt ombud, er det alene med det formål at sikre, at de bedst egnede af landsforeningens medlemmer ikke på grund af deres erhverv udelukkes fra at lade sig vælge her til.

Når landsforeningen så indtrængende, som det er os muligt, henstiller til Det sociale udvalg at søge de ovenfor foreslåede ændringer gennemført, og vi herunder anmoder om, at åndssvageforsorgen, i hvert fald hvad den centrale ledelse angår, må få lov til at indtage en særstilling, indtil forsorgens udbygning er tilendebragt, er det ud fra en opfattelse af, at der er et meget væsentligt behov for denne særstilling, og at de åndssvages særegne forhold gør en sådan særstilling berettiget.

P. f. v.

Alb. Christensen,

landsformand.

/ Børge W. Olsen,
forretningsfører.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 11.**DANSK SOCIALRÅDGIVERFORENING**

København, den 5. marts 1970.

Til det af socialministeren i folketinget den 15. jan. 1970 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede tillader Dansk Socialrådgiverforening sig at bemærke følgende:

Efter forslaget skal der til bistand for socialstyrelsen ved forsorgens udøvelse nedsettes et centralt vejledende råd. Blandt andre skal et af rådsmedlemmerne være socialpraktiker.

I bemærkningerne til forslaget anføres det, at der med en repræsentation fra faggrupperne i rådet tilsigtes en repræsentation svarende til den viden, der er repræsenteret i forsorgscentrene. Endvidere anføres det, at der hermed skabes mulighed for, at de ekspertgrupper og interessegrupper, som er direkte impliceret i forsorgens udøvelse, vil få mulighed for at udøve en gavnlig indflydelse og i det hele virke inspirerende på den fortsatte udvikling inden for forsorgen.

Dansk Socialrådgiverforening kan tilslutte sig synspunkterne i forslaget og skal

henstille, at forslaget ændres således, at det vage udtryk socialpraktiker ændres til en person med uddannelse som socialrådgiver (socioonom).

Man skal herved henvise til, at forsorgens sociale medarbejdere med enkelte undtagelser er uddannede som socialrådgivere, og at socialrådgiveruddannelsen er den eneste teoretiske uddannelse, der direkte sigter mod at give en kvalificeret baggrund for at formidle den ønskede socialpraktiske viden til det vejledende organ.

Til forslaget om, at personalerepræsentanter til det centrale vejledende råd og de lokale vejledende råd skal være indstillet af de personaleorganisationer, der i henhold til tjenestemandsløvgivningen er forhandlingsberettiget inden for åndsvageforsorgen, skal man bemærke, at en meget stor del af forsorgens personale ikke er tilsluttet de i forslaget nævnte personaleorganisationer. Det vil derfor være ønskeligt med en formulering, der giver mulighed for en bedre personalemæssig repræsentation.

P. f. v.

Nis Ley,
formand.

Til folketingets socialudvalg.

Bilag 12.

Indlæg ved åndssvageforsorgens pædagoggruppers foretræde for folketingets socialudvalg fredag den 10. april 1970.

Organisationer for åndssvageforsorgens pædagoggrupper vil gerne hermed over for folketingets socialudvalg fremsætte følgende synspunkter vedrørende forslag om oprettelse af en socialstyrelse.

Ved lov af 5. juni 1959 om for sorgen for åndssvage indførte man en nyskabelse i dansk administration, idet de 12 forsorgscentre fik en kollektiv, multidisciplinær ledelse. Selv om denne ledelsesform i starten voldte nogle vanskeligheder, har den nu fundet et fornuftigt leje, og man kan ikke i dag være i tvivl om, at denne ledelsesform er rigtig, specielt når det gælder et område som Statens Åndssvageforsorg med mange behandlingsformer. Denne nye styreform blev styrket af, at der i ledelsen for selve Statens Åndssvageforsorg også befandt sig repræsentanter af forskellig politisk og faglig observans. Der kan ikke herske tvivl om, at denne ledelsesform, folketinget har været medvirkende til at fremme, har skabt en god udvikling af åndssvageforsorgen i den forløbne tid, og den har sikret en ensartet service til de mange hjælp søgende forældre og børn rundt om i landet.

Vi må derfor betragte det som et tilbageskridt, hvis man i ledelsen af den nye socialstyrelse vil vende tilbage til et mere traditionelt ledelsessystem, hvor de behandlingsorienterede medarbejdergrupper ikke er repræsenterede. Vi foreslår derfor, *at man i en kommende socialstyrelse, som diskuteret i socialreformkommissionens betænkning, opretter tværgående behandlingsafdelinger dækkende hele socialstyrelsen.* Lederne af de forskellige behandlingskontorer vil da kunne træde sammen i et centralt lederteam. Fordelen ved et sådant system vil være, at der i socialstyrelsen vil blive indbygget en faglig kompetence til gavn for behandlingen af de handicappede, og den vil tilsikre ensartede

afgørelser på et højt plan samt en ensartet forsorgsudøvelse på lokalt plan.

Specielt for forsorgens undervisningssektors vedkommende bør det understreges, at undervisning af åndssvage nok skal give eleverne en viden — som det gøres i folkeskolen — men hovedopgaven for vort undervisningsvæsen er at give en pædagogisk påvirkning, der har til mål at ophæve eller nedsætte elevens forsorgsbehov. Dette indebærer store humane perspektiver og ganske væsentlige økonomiske besparelser, hvad de sidste års resultater til fulde har bevist.

Vi har i øjeblikket et undervisningsbehov for ca. 8.000 åndssvage børn i den undervisningspligtige alder, men heraf er der ca. 3.500 børn, som af økonomiske grunde ikke bliver undervist og derfor unødigt optager pladser på centralinstitutioner. Foruden børneundervisning findes der en aftenskole og voksenskole på over 2.000 elever.

Det drejer sig altså om et temmelig stort undervisningsvæsen, men hvis vi drager en sammenligning med folkeskolens ledelsessystem, ser vi en afgørende forskel, idet folkeskolens pædagoger er placeret centralt i ledelsessystemet både lokalt i kommunerne og amterne, men også centralt i undervisningsministeriets direktorat. Der åbenbares her ved en urimelig forskel mellem folkeskolens og åndssvageforsorgens ledelsessystem. Pædagogisk uddannede medarbejdere bør derfor på samme måde placeres i socialstyrelsens ledelse.

Disse fagfolk skal have *ansvaret* for, at socialstyrelsens prioriterende, koordinerende og planlæggende funktion kan udføres på en forsvarlig, saglig måde. Den pædagogiske afdeling i socialstyrelsen skal for at kunne fungere i det mindste med samme effekt som et amts skoledirektion have den konkrete afgørelse på bl. a. følgende områder:

Bilag til bet. o. lovf. om styrelse af sociale anliggender m. m.

Undervisningsplanernes pædagogiske indhold.

Lærernes ajourførende kursusuddannelse.

Fordelingen af personalekategorier på pædagogiske institutioner (seminarieuddannede lærere, børnehave- og fritidspædagoger).

Personaleansættelser.

Pædagogiske forsøg og forskning.

Udarbejdelse af forslag til normering og budget.

Godkendelse af undervisningslokaler.

Endelig er det i den øjeblikkelige økonomiske situation væsentligt, at der under en personalerationering sker en prioritering af oprettelsen af stillinger efter de samme principper overalt i landet.

Det er af afgørende betydning, at en stillingtagen til ovennævnte spørgsmål foretages af fagfolk, der er de eneste medarbejdere, der har uddannelse i, hvordan behandlingen af de åndssvage skal foregå.

Forældre til åndssvage skolebørn udgør et meget ringe antal (ca. 1-2 pct.) af den samlede forældregruppe i et område, de bor meget spredt i forskellige kommuner, det drejer sig oftest om økonomisk svage hjem,

og forældrene kan derfor ikke, som i de kommunale skolevæseners, danne en fælles interessegruppe. Den behandlingspædagogiske og forældremæssige indflydelse må derfor *ansvarsmæssigt* placeres på et højt niveau.

Den nuværende ledelse af forsoget er et fornuftigt forsøg, som det forekommer rigtigt at fortsætte, fordi det er et eksperiment, der måske kan vise vejen frem for at bringe dele af centraladministrationen i overensstemmelse med moderne ledelsesprincipper.

Man har i socialreformkommissionens betænkning i kap. IV, punkt 22, været inde på tilsvarende tanker, idet man siger:

Centraladministrationen må gradvis tænkes at få en ændret personalestruktur, efterhånden som administrationens opgaver ændrer karakter, bl. a. således at personale med specialfaglig indsigt vil komme til at spille en mere fremtrædende rolle end hidtil.

Med de erfaringer, man i Statens Åndssvageforsorg har gjort, ser vi ingen grund til, at kommissionens forslag indføres gradvis. Vi er i stand til at begynde nu.

Undervisningslederkollegiet ved Statens
Åndssvageforsorg.

Arne Ankjær,
formand.

Åndssvageforsorgens
Skolelederforening.

Magnus Bang Hansen,
formand.

Åndssvageforsorgens Lærerforening.

Niels Stenbæk Jensen,
formand.

Bilag 13.

Socialministerens svar på nogle af de af udvalget stillede spørgsmål.

Spørgsmål 1:

Forudsættes det i § 10 omhandlede tilsyn udøvet som et meget detaljeret tilsyn, eller skal der ved udøvelsen alene arbejdes efter helhedsvurderinger?

Svar:

Amtsrådets tilsyn med kommunernes virksomhed på det i § 10 omhandlede område må alene af praktiske grunde i almindelighed indskrænkes til en vurdering af effektiviteten af vedkommende kommunes varetagelse af opgaver ifølge den sociale og sundhedsmæssige lovgivning, foretaget ud fra visse standarder. Det nærmere omfang af amtsrådets tilsyn må i øvrigt bero på, i hvilket omfang vedkommende kommune råder over specialuddannet personale. Endvidere bemærkes, at det vil kunne være påkrævet at føre et forholdsvis indgående tilsyn i tilfælde, hvor der pålægges kommunerne nye og vanskelige opgaver.

Spørgsmål 2:

Omfatter § 11 andet end opbygningen af institutionsapparatet og i bekræftende fald hvad?

Svar:

Formålet med bestemmelsen i lovforslagets § 11 er bl. a. at skabe mulighed for at koordinere de former for socialt og sundhedsmæssigt arbejde, som de enkelte kommuner i amtsråds kredsen måtte have planer om at iværksætte.

Da udbygningen af institutioner inden for amtet ofte vil være krævende opgaver både økonomisk, personalemæssigt og på anden måde, vil udbygningsplanerne have særlig betydning på dette område. Ved vurderingen af behovet for en udbygning af institutionsapparatet inden for amtet må det imidlertid tages i betragtning, i hvilket omfang der er mulighed for at yde bistand, der kan

træde i stedet for institutionsanbringelse. Det vil således være naturligt at sammenholde et konstateret behov for plejehjemspladser med muligheden for gennem udbygning af hjemmehjælpsordninger, hjemmesygepleje og omsorgsforanstaltninger af forskellig art at kunne give et klientel med plejebestand valget mellem optagelse på institution og forbliven i eget hjem.

Det kan også nævnes, at der ved udbygningsplanerne kan blive tale om at fastlægge rammerne for anvendelsen af forskellige grupper af specialuddannet personale i de enkelte kommuner.

Spørgsmål 3:

Kan de omhandlede planer gøres „rulende“, d. v. s. optages til gennemgang hvert år?

Svar:

Revision af udbygningsplanerne skal ifølge forslaget § 11, stk. 2, ske med højst 5 års mellemrum. Det må herved tages i betragtning, at planen i sig selv vil kunne være udformet således, at den indeholder bestemmelser, der giver plads for et vist spillerum. Der er imidlertid efter forslaget intet til hinder for at bestemme, at udbygningsplaner eller dele af disse tages op til revision med kortere mellemrum. I nogle tilfælde vil den hastige samfundsudvikling — f. eks. inden for arbejdsmarkedet, jfr. svaret på spørgsmål 13 — måske kunne gøre det nødvendigt at revidere udbygningsplaner eller særlige dele af disse med kortere mellemrum end 5 år.

Spørgsmål 4:

Udvalget udbeder sig en nærmere redegørelse for integreringen af åndssvageforsorgens hovedkontor i socialstyrelsen med angivelse af, fra hvilket tidspunkt og i hvilken takt hovedkontorets organisation og dets

opgaver kan forventes opsplittet som følge af integration.

Svar:

Åndssvageforsorgens hovedkontor vil på samme måde som direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen og direktoratet for revalidering og forsorg indgå i en socialstyrelse, såfremt lovforslaget — og de samtidig fremsatte forslag om ændringer i lovene om åndssvageforsorgen, revalidering og børne- og ungdomsforsorg — gennemføres.

Ved organisationen af en socialstyrelse vil man søge så snart som muligt at opdele styrelsen i et antal administrative enheder, der hver især skal varetage visse funktioner, som hver af de ovennævnte tre styrelser i dag varetager særskilt for hver sit område. En sådan opdeling vil bl. a. medføre, at en del af de funktioner, som i dag varetages af åndssvageforsorgens hovedkontor, vil blive søgt henlagt til de administrative enheder, der opbygges ud fra dette princip.

Den overordnede budgetfunktion kan således forventes samlet for hele socialstyrelsen i løbet af den første tid efter styrelsens oprettelse, ligesom en fælles administration på den øvrige del af budgetområdet, på prognose- og statistikområdet samt på personaleområdet og ikke mindst inden for byggeadministrationen kan forventes opbygget i løbet af en kort overgangstid.

På de egentlige forsorgsområder (forsorgens udøvelse) vil det næppe være hensigtsmæssigt umiddelbart ved oprettelsen af en socialstyrelse at gennemføre en sådan opbygning, at administrationen af disse opgaver inden for åndssvageforsorg, revalidering, særforsorg og børne- og ungdomsforsorg samles i administrative enheder „på tværs“ af den hidtidige opdeling. Der må her lægges vægt på, at den daglige arbejdsgang, der er af direkte betydning for klienterne og deres pårørende, forstyrres mindst muligt. Spørgsmålet om, hvornår og i hvilket omfang en nærmere sammensmeltning inden for socialstyrelsens rammer kan finde sted på disse områder, er for tiden genstand for nærmere undersøgelser, og en nærmere stillingtagen til spørgsmålet om en sådan sammensmeltning bør efter socialministeriets opfattelse ikke finde sted, forinden loven er vedtaget, socialstyrelsens chef er udpeget, og det i lov-

forslagets § 21 omhandlede styrelsesråd er nedsat. Det kan dog tilføjes, at det er socialministeriets opfattelse, at der også, for så vidt angår den egentlige forsorgsudøvelse, må ske en integration, dog under hensyntagen til, at en udlægning af åndssvageforsorgen til lokalt plan forventes at ske senere end udlægningen af visse af de øvrige under socialstyrelsen hørende forsorgsgrene.

Spørgsmål 5:

Kan socialministeren forventes at fremsætte lovforslag indeholdende ankebestemmelser vedrørende hele det sociale område og de dele af sundhedsområdet, som falder inden for lovforslag nr. 106 om styrelse af visse sundhedsmæssige anliggender, eller finder ministeren, at ankebestemmelserne fortsat må fastsættes i de enkelte love?

Ville det efter ministerens opfattelse være muligt og hensigtsmæssigt at indarbejde de ovennævnte meget omfattende ankebestemmelser i styrelseslovforslaget?

Svar:

Regeringen har ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvordan en fremtidig ankeordning på de her omhandlede områder nærmere bør tilrettelægges. Det har ikke været overvejet, om ankebestemmelser bør fastsættes i en særskilt lov eller i lovene vedrørende de enkelte ydelser. Udarbejdelsen af ankebestemmelser forudsætter stillingtagen til en række spørgsmål, herunder hvilke afgørelser der skal kunne indankes, hvilke ankeinstanser der bør oprettes, og, hvordan disse ankeinstanser bør organiseres. Det må anses for udelukket at tage stilling til alle herhenhørende spørgsmål så tidligt, at bestemmelser herom vil kunne indarbejdes i det foreliggende lovforslag. Det kan i denne forbindelse oplyses, at det arbejdsudvalg, socialministeriet har nedsat vedrørende fremtidige centrale styrelser på det sociale område, også vil overveje spørgsmål om oprettelse af en social ankeret.

Spørgsmål 6:

Vil der være basis for at optage ankebestemmelser i de regulativer, som er omhandlet i § 3?

Svar:

Udformningen af ankebestemmelser synes

hovedsagelig at måtte være et lovgivningsanliggende. Det kan dog ikke udelukkes, at regulativerne vil kunne fastsætte visse forskrifter om, at der skal gives publikum oplysning om ankemuligheder.

Spørgsmål 7:

Efter hvilke synspunkter vil socialministeren efter forhandling med indenrigsministeren udarbejde de i § 3, stk. 1, sidste punktum, nævnte regler? Vil man tilstræbe, at de i § 3, stk. 1, 1. punktum, nævnte regulativer bliver detaljeret? Spørgsmålet rejses bl. a. med henblik på at få klarlagt, i hvilket omfang de nævnte regulativer kan medvirke til tilvejebringelse af en ensartet standard kommunerne imellem for løsning af disses opgaver.

Svar:

Den nærmere udformning af de i forslagets § 3 omhandlede regulativer må antagelig i et vist omfang bero på forløbet af den samlede revision af en række sociale love, der foreslås i § 30. Så længe en sådan samlet revision ikke har fundet sted, vil det eventuelt kunne komme på tale at udarbejde regulativer af en mere foreløbig karakter for ikke at foregribe den ordning, som måtte vise sig mest hensigtsmæssig efter gennemførelsen af den omhandlede lovrevision. Det tilsigtes — ud over den i lovforslaget omhandlede forhandling med indenrigsministeren — at optage forhandlinger med vedkommende kommunale organisationer om den nærmere udformning af regulativerne.

Til den sidste sætning i spørgsmålet bemærkes, at det med bestemmelsen om udarbejdelsen af regulativer bl. a. har været tilsigtet, at disse regulativer skulle medvirke til at tilvejebringe en vis ensartethed i standarden fra kommune til kommune.

Spørgsmål 8:

Udvalget udbeder sig supplerende oplysninger til belysning af, hvilke foranstaltninger § 14, stk. 1, skal dække, idet eksempler bedes angivet.

Svar:

Ud over de foranstaltninger eller institutioner, som det ved kommende lovrevisioner måtte blive pålagt amtskommunerne at

iværksætte eller oprette, vil der ved den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 1, blive mulighed for, at amtsrådet kan tage initiativet til iværksættelse af foranstaltninger eller oprettelse af institutioner, som det ikke påviler kommunerne at iværksætte eller oprette.

Der har herved været tænkt på foranstaltninger, der ikke er nærmere reguleret ved lovgivning, og på foranstaltninger, der vil kunne supplere allerede bestående sociale ordninger. Der kan her peges på eventuelle kollektive befordringsordninger for gangbeværede personer til og fra behandlings- eller uddannelsessteder. Med støtte i den foreslåede bestemmelse kan der eventuelt også iværksættes visse forsøgsprojekter.

Spørgsmål 9:

Ifølge kommissionsbetænkningen bliver de folkevalgte fremtidige stilling ændret i forhold til nu.

Bliver deres indflydelse og mulighed for at følge de enkelte sager da større eller mindre end nu?

Svar:

Ifølge kommissionsbetænkningen — og det foreliggende lovforslag — vil de folkevalgte medlemmer af kommunalbestyrelser, sociale udvalg og børne- og ungdomsværn have ansvaret for afgørelserne i samme udstrækning som efter de hidtil gældende regler, dog at der — som omtalt i svaret til spørgsmål 6 — sker en vis ændring i afgrænsningen mellem områderne for det sociale udvalg og børne- og ungdomsværnet.

For så vidt der ved kommende lovrevisioner henlægges yderligere opgaver til kommunale myndigheder, forudsættes det, at administrationen af sådanne opgaver ligeledes vil komme til at foregå på de folkevalgte medlemmers ansvar. For så vidt en række gældende bestemmelser om centraladministrationens godkendelse af enkeltheder i kommunale myndigheders dispositioner fremtidig begrænses eller bortfalder, vil dette give de kommunale myndigheder forøget selvstændighed på de pågældende områder.

Henlæggelsen til amtsrådet af tilsynsopgaver, som hidtil har påhvilet amtmanden (lovforslagets § 10), vil betyde, at en tilsynsfunktion, som hidtil har påhvilet en stats-

tjenestemand, henlægges til et folkevalgt råd. En henlæggelse af visse opgaver fra revalideringscentre, mødrehjælpsinstitutioner m. m. til en kommende administration, der opbygges under amtskommunen på amtsrådets ansvar, vil også indebære en flytning af funktioner fra statsadministration til amtskommunal administration.

Det forudsættes i socialreformkommissionens 1. betænkning (f. eks. side 103, underpunkt 24), at folkevalgte medlemmer af socialudvalg og børne- og ungdomsværn aflastes for den mere rutineprægede detailadministration for derved i højere grad at kunne samle sig om de mere principielle spørgsmål. Dette synspunkt ligger også til grund for lovforslaget og har fundet udtryk i § 9, hvorefter der i hver kommune skal oprettes en særlig forvaltning for de under det sociale udvalg og børne- og ungdomsværnet hørende anliggender. Nødvendigheden af en udbygget administration i hver enkelt kommune må betragtes som en følge af hele den samfundsmæssige udvikling og de krav, den gældende sociallovgivning stiller til den daglige administration. Efter den gældende lov om offentlig forsorg § 4 skal der i enhver kommune med mere end 3000 indbyggere være knyttet et kontor — socialkontoret — til administrationen af den offentlige forsorg. Alene de kommunesammenlægninger, som foregår i forbindelse med kommunalreformen, vil således efter den gældende lovgivning nødvendiggøre oprettelsen af kommunale socialkontorer i praktisk talt alle de kommuner, hvor der hidtil ikke har været oprettet socialkontorer. Udbygningen af et forsvarligt administrativt apparat ændrer imidlertid — som anført — ikke de gældende regler om de folkevalgtes ansvar for de kommunale myndigheders afgørelse.

Spørgsmål 10:

Under henvisning til ministerens svar på spørgsmål 9 bedes det om muligt uddybet, i hvilken udstrækning opgaver, tidligere løst af de folkevalgte, overlades til embedsmænd ifølge lovforslaget.

Svar:

Som anført i svaret på spørgsmål 9 vil de folkevalgte medlemmer af kommunalbestyrelser, socialudvalg og børne- og ungdomsværn have ansvaret for afgørelserne på det

sociale og sundhedsmæssige område i samme udstrækning som efter de hidtil gældende regler.

Det har hidtil beroet på de kommunale myndigheder (kommunalbestyrelse, socialudvalg, børne- og ungdomsværn) i hver enkelt kommune, i hvilken udstrækning kommunen ville overlade løsningen af opgaver på det sociale og sundhedsmæssige område til ansatte medarbejdere. I en del tilfælde er det dog ved lovgivningen foreskrevet, at afgørelsen skal træffes af selve kommunalbestyrelsen, socialudvalget eller børne- og ungdomsværnet, undertiden med en nærmere angiven stemmeflerhed, således f. eks. i forsorgslovens § 49 (supplerende hjælp til pensionister m. fl.) og lov om børne- og ungdomsforsorg § 31 (iværksættelse af hjælpeforanstaltninger).

Også efter gennemførelsen af lovforslaget vil det bero på de kommunale myndigheder i den enkelte kommune, i hvilket omfang det skal overlades til ansat personale at udføre opgaver på det sociale og sundhedsmæssige område. Lovforslagets gennemførelse medfører ingen ændring i gældende regler om, at visse beslutninger efter forsorgsloven og loven om børne- og ungdomsforsorg skal træffes af de folkevalgte forsamlinger, udvalg eller råd, undertiden med en vis stemmeflerhed.

I de kommuner, som hidtil har haft en udbygget social forvaltning, vil lovforslagets gennemførelse ikke nødvendiggøre nogen overflytning af opgaver fra folkevalgte til ansatte medarbejdere, og de kommuner, hvor de administrative opgaver hidtil har været løst af de folkevalgte uden bistand fra ansat personale, vil nu praktisk talt overalt som følge af sammenlægninger være indgået i kommuner af en sådan størrelse, at kommunen allerede efter de gældende regler har pligt til at indrette et socialkontor. I denne forbindelse henvises til den gældende bestemmelse i forsorgslovens § 4, hvorefter der til administrationen af den offentlige forsorg skal knyttes et kontor — socialkontoret — i kommuner, der enten har over 3.000 indbyggere, eller i hvilke der findes en samlet bymæssig bebyggelse på mindst 2.000 indbyggere.

Der kan således ikke anføres konkrete eksempler på, at opgaver, der efter de gældende regler løses af folkevalgte, som følge

af en gennemførelse af lovforslaget skal overlades til embedsmænd.

Som anført i socialreformkommissionens 1. betænkning side 103, bør der i kommunernes folkevalgte ledelse være forståelse for, at de folkevalgte organers indsats ikke bør koncentrerer om detaillien i en sådan grad, at det svækker det mere omfattende ansvar for levevilkårene i kommunen og den standard, der må kræves af den offentlige indsats. Hensynet til at aflaste de folkevalgte medlemmer af kommunale udvalg, råd m. v. fra den mere rutineprægede daglige administration for derved at give dem mulighed for at afse mere tid til beslutninger, der mere principielt fastlægger retningslinjerne for kommunens virksomhed, må betragtes som et synspunkt, der i det hele har ligget til grund for den af folkettinget vedtagne kommunale inddelingsreform og de i samarbejde med kommunalreformkommissionen gennemførte kommunesammenlægninger. Det må imidlertid fremhæves, at også afgørelser vedrørende enkeltpersoners forhold ligesom hidtil vil blive truffet på de folkevalgte kommunale myndigheders vegne, og at de folkevalgte repræsentanter derfor må have pligt til i fornødent omfang at tage stilling til enkeltsager, eventuelt ved at fastlægge visse retningslinjer for kommunens praksis i sager af den pågældende art.

Spørgsmål 11:

Har ministeren bemærkninger at gøre til vedlagte indlæg af åndssvageforsorgens pædagoggrupper?

Svar:

For så vidt det i ovennævnte henvendelse synes forudsat, at forslaget indebærer en forringelse af det pædagogiske, behandlingsmæssige personales stilling i forhold til gældende lov, kan man oplyse, at der med det fremsatte forslag vedrørende forsorgens administration ikke er tilsigtet principielle ændringer i forhold til den nugældende ordning, hvorefter den pædagogiske og behandlingsmæssige sagkundskab er repræsenteret dels lokalt i centerledelsen, dels centralt i den til hovedkontoret (socialstyrelsen) knyttede pædagogiske konsulentvirksomhed.

Med hensyn til gruppens tanker om i socialstyrelsen at inkorporere en selvstændig pædagogisk ansvarlig ledelse og på længere sigt skabe et tværfagligt pædagogisk-behandlingsmæssigt leder-team, skal man endvidere meddele, at forslagene herom vil indgå i overvejelserne vedrørende den fremtidige koordinering af undervisningsvirksomheden m. v. inden for det samlede område, som foreslås henlagt under socialstyrelsen.

En nærmere afklaring af denne problematik er dog bl. a. afhængig af overvejelserne i en under socialreformkommissionen planlagt arbejdsgruppe med repræsentation bl. a. fra undervisningsministeriet til undersøgelse af den fremtidige afgrænsning mellem særfororgsskolerne og folkeskolens specialundervisning samt de administrative og organisatoriske konsekvenser af en sådan ordning.